Poštnina plačana v gotovini.

Posamezna številka 1 dinar.

P. n.

Licejalna knjižnica,

Dolžnostni izvod.

Izhaja vsakega 7., 15., 22. in 30. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Turjaški trg št. 2. — Naročnina znaša mesečno Din 4·—.

LETO II. | LJUBLJANA, petek 22. junija 1923. | Štev. 23. in 24.

Proč s cincarji! Živela akcija!

Ker so železničarji in javni nameščenci v Sloveniji prepošteni, da bi si v svoji službi iskali posebnih »zarad« in ker so vedno nastopali proti uvedbi za poštenega človeka poniževalnega »bakšiš«-sistema, so bili vedno največji reveži. Njihove plače nikdar niso zadostovale za pošteno človeško življenje in vsak kos nove obleke si je moral železničar ali nameščenec pristradati. — Leto za letom so ti reveži stradali in gladovali ter skrivali svojo revščino. Enkrat je bil »interes države«, drugič »domovina«, tretjič »patrijotizem«, četrtič in tako naprej, leto za letom samo lepe fraze in besede, s katerimi je gospoda tolažila železničarje in nameščence in kadar je ene ali druge potrebovala v svoje strankarske interese, so deževale obljube kar na debelo. Dolgo so se i železničarji i nameščenci pustili voditi za nos, sedaj od ene, sedaj od druge skupine buržuazije, a končno jih je vendar prisilil glad, da so se zavedli, da se njihov položaj da izboljšati le potom odkritega boja. Železničarji in javni nameščenci v Sloveniji so se našli v eni fronti, fronti gladnih in bednih in rodil se je akcijski odbor železničarjev in nameščencev, ki je vzel v roke vodstvo boja za izboljšanje položaja. Nekorumpirani železničarski in uradniški proletarijat Slovenije se je resno pripravljal na akcijo in vzbudil k življenju tudi hrvaške in srbske proletarce. Tudi po Hrvaškem in v Srbiji so se osnovali akcijski odbori in v Beogradu se je osnoval centralni akcijski odbor, ki je pa postal coklja celemu gibanju. V centralnem odboru sedijo visoki gospodje iz ministarstev, ki hočejo gibanje železničarjev in nameščencev izkoristiti zato, da splezajo na še višja mesta, kot jih že imajo. Treba samo zadrževati akcijo in za plačilo za to bremzanje bodo hvaležni ministri že ugodili njihovemu stremljenju.

Ti gospodje iz centralnega akcijskega odbora so zakrivili, da se je za 5. maj nameravana akcija odgodila in ti visoki gospodje so tudi zakrivili, da se na zadnji konferenci vseh akcijskih odborov iz pokrajin ni sklenilo nič konkretnega. Edina parola, ki jo je doslej izdal centralni akcijski odbor, je bila: Potrpite! Počakajte! Sedaj je notranje-politična kriza, drugič zopet zunanje-politična, na vse mogoče krize se ozira centralni akcijski odbor. Edino za krizo v želodcih in žepih železničarjev in nameščencev nima smisla ta centralni bremzarski odbor, imena akcijski odbor, ta skupina bremzarjev prav gotovo ne zasluži.

Za čakanje in še nadaljno potrpežljivost železničarji in nameščenci po treh letih potrpežljivega čakanja niso več. Oni hočejo odločitve, **oni hočejo akcije. Od akcijskega odbora v Sloveniji pričakujejo parol za akcijo in ne za čakanje.** Če se srbski železničarji in nameščenci odtegujejo akciji, bog z njimi, gremo sami prečani v boj, če bodo cincali še Hrvatje, **gremo Slovenci sami. Čakanja je dovolj!** Če noče akcijski odbor zgubiti one avtoritete, katero so mu dale množice gladnih železničarjev in nameščencev, **ne sme več oklevati.** Za njim stojijo danes še vsi železničarji in nameščenci, tudi tisti, ki ne morejo biti organizovani, ker dobijo mesečno plačilni listek z 4—20 kronami. **Ne število organiziranih, odločnost in požrtvovalnost avantgarde odločuje v akcijah.**

Brez akcije ni uspeha, akcijski odbor stori svojo dolžnost. Za akcijo smo te postavili, čakamo lahko brez akcijskega odbora!

Ujedinjenje kovinarjev cele Jugoslavije.

Danes imamo v Jugoslaviji tri kovinske organizacije in to: Savez Metalskih Radnika Jugoslavije (Bračinac), Savez radnika metalne industrije in obrti v Jugoslaviji (Manojlović - Žorga) in Osrednje društvo kovinarjev (Svetek). Vse tri organizacije so na svojih kongresih sprejele resolucije, ki nalagajo centralnim odborom, da ukrenejo vse potrebno, da pride do ujedinjenja vseh teh organizacij.

19. in 20. maja t. l. so se sestali v Beogradu zastopniki vseh gori imenovanih organizacij kovinarjev in v zapisku, ki obsega 13. točk določili podlago in smer bodočega ujedinjenja. S. Manojlović je v imenu svojega saveza zahteval, da se izvoljeni odbor, ki vodi predpriprave za kongres ujedinjenja, pooblastiti, da izda pozive za sodelovanje v akcijah, katere bodo podvzele posamezne centralne instance in da se podvzame akcija, da oblasti odprejo zaprte organizacije. S. Bračinac je bil proti tem predlogom, ki so pa bili končno z malimi spremembami le sprejeti.

V ožji odbor, ki bo stalno delal na pripravi za kongres ujedinjenja, so bili izvoljeni ss. Bračinac, Manojlović in Jankovič. Kongres ujedinjenja naj se vrši najdalje do 26. avgusta 1923.

Na zadnji seji se je prečitalo posmo kovinarjev iz Subotice, ki protestirajo proti nastopu s. Bračinaca, ki ustanavlja svojo podružnico v Subotici, kjer je štrajk v tovarni Ferrum in kjer je Bračinac podpisal poseben dogovor z direkcijo in sili kovinarje na delo. V Subotici je odbor poslal s. Jankoviča, da pregleda dejanjski položaj in poroča odboru.

Kakor se vidi iz gornjega poročila, se kovinarji pripravljajo z vso resnostjo na ujedinjenje, kar moramo le pozdravljati. Želimo le, da bi tudi pri nas v Sloveniji delo za ujedinjenje bolje uspevalo in da bi strokovna komisija pokazala več resne volje za ujedinjenje. Kovinarji bi morali izvršiti pritisk na strokovno komisijo, da ne čaka, da se sporazumejo prvo centralne instance ali celo internacijonale, ampak, da se tudi pri nas začne resno delo za prepotrebno ujedinjnje. Z naše strani smo storili kolikor smo mogli. Za ujedinjenje pa je potrebna dobra volja na obeh straneh in te Strokovni komisiji manjka, ker drugače se ne bi postavila na stališče, da je treba čakati, kaj storijo centralne instance. Tudi kovinarji ne čakajo, zato pa njihovo delo uspeva.

Ko je bil gornji članek že postavljen, smo dobili od zanesljivega sodruga še sledeče informacije, ki mečejo čudno luč na zakulisne mahinacije, ki igrajo tudi pri tako važnih stvareh, ko je ujedinjenje, glavno vlogo.

Kakor že parkrat preje, je tudi to pot pljunil Bračinac na svoj podpis na zapisniku z dne 19. maja in izjavil, da se ne more ujediniti. Navajal je tudi nekake razloge. **Resnica pa je ta, da Bračinac noče ujedinjenja zato, ker noče, da bi gospodaril še kedo s 6000 franki (65.000 dinarji), katere prejema od bernske internacijonale kot mesečno subvencijo.**

V tem slučaju smo mogli doznati za tiste »načelne« razloge, ki ovirajo ujedinjenje, škoda, da nimamo vpogleda, kaki in koliko dinarjev so vredni oni »načelni« razlogi, ki jih navajajo pri nas oni, ki pravijo, da naj počakamo z ujedinjenjem toliko časa, da se sporazumejo internacijonale.

* * *

Četudi je Bračinac dezertiral, vstrajata Osrednje društvo kovinarjev in Savez radnika metalne industrije (Manojlović) na tem, da se ujedinita. Upajmo, da pri teh organizacijah fraki ne bodo ovira ujedinjenja.

S. Jankovič je v Subotici na licu mesta dognal, da je Bračinac v Subotici organiziral štrajkbreherje. Če je o tem izdajalstvu poročal Berlinski internacijonali, kar bi bila njegova dolžnost, še ni znano. Po tem dokazanem izdajalstvu ga gotovo tudi »Delavec« ne bi mogel zagovarjati. In kaj poreče SRS? Ali ga bo še nadalje obdržal v svojem odboru?

Manifestacija zagorske mladine.

(Po razvitju prapora »Vesne«.)

Razvitje društenega prapora delavskega mladinskega društva »Vesne« v Zagorju, ki se je vršilo 17. junija 1923, se je razvilo v krasno manifestacijo proletarske mladine za emancipacijo proletarske razr. izobrazbe od škodljivega nacijonalističnega in verskega upliva buržuazije. Ne bomo opisovali zunanjega poteka slavnosti same, saj zastopani so bili skoraj vsi proletarski centri po svojih zastopnikih, ki bodo o poteku slavnosti v svojih okrajih gotovo obširnejše ustmeno poročali.

Hočemo pa to priliko izkoristiti, da opozorimo delavstvo po ostalih krajih na agilnost, požtvovalnost in smotreno delo naših sodrugov v Zagorju, katere si lahko vzamejo za vzgled sodrugi po ostalih krajih.

Prilike in pogoji za delo v proletarskem pokretu v Zagorju niso boljši kot v drugih krajih. Lep uspeh, ki je razveseljivo presenetil vse zunanje goste na proslavi, je rezultat **neumornega smotrenega dela.** V delu se kosajo in tekmujejo med seboj stari in mladi možki in ženske. Močna, disciplinarna strokovna organizacija rudarjev, enaka strokovna organizacija kemičnih delavcev-steklarjev, mladinska izobraževalna organizacija »Vesna«, gospodarska organizacija, ki je preskrbela dobro dvorano, politična organizacija, vse te organizacije zahtevajo obilo dela mnogo truda in požrtvovalnosti. Medtem ko po drugih delavskih centrih leži delo v vseh organizacijah na plečah posameznikov pomagajo vodilnim sodrugom v Zagorju vsi člani in članice. In uspeh takega skupnega dela ni zaostal.

Po enem in pol letu obstoja si je »Vesna« vzgojila kader svojih članov, ki lahko tekmuje v vsakem oziru z vsakim proletarskim in tudi buržuazijskim izobraževalnim društvom. Dramatični odsek, pevski odsek, godbeni odsek, telovadni odsek in otroški krožek se razveseljivo razvijajo. Vsled svoje aktivnosti je postala »Vesna« organizacija, na katero je ponosen vsak zagorski proletarec. Vsi mladi proletarci, ki so bili dolga leta pri »Sokolu« in drugih buržujskih organizacijah in ki so igrali štafažo kapitalistom, so zapustili buržuje in se povrnili med proletarce, ki vstajajo.

Kaj premore delavnost in dobra volja, je pokazal nedeljski nastop »Vesne«. V kratkem času je »Vesna« vzgojila disciplinirano skupino telovadcev in telovadk, ki so v nedeljo nastopili z javno telovadbo. »Vkljub vsemu — naprej« so napisali na slavolok in tega so se držali. Vkljub slabemu vremenu se je nastop članov, članic, naraščaja izvršil in kako izvršil! Brezhiben nastop v težkih prostih vajah s spremljanjem godbe in tudi vaje na drogu bi preje govorile, da imajo zagorski telovadci za seboj dolgotrajen training, kot pa, da so začetniki, ki so za nastop imeli le nekaj tednov časa. Aplavz, ki so ga želi, so v polni meri zaslužili in tudi načelnik, kateremu so telovadci in telovadkinje poklonili rudeč trak, zasluži vse priznanje.

Sodrugom iz Zagorja želimo, da tudi v bodoče napredujejo in da ostanejo še v bodoče naša »avantgarda«, na katero se bo s ponosom oziral celokupen slovenski pa tudi jugoslovanski proletarijat.

Živeli zagorski sodrugi! — Živela »Vesna«!

Mezdno gibanje rudarjev.

Neprestano naraščajoča draginja in že od nekdaj bedno stanje rudarskega delavstva v Sloveniji je zopet prisililo rudarje, da so vložili trboveljski družbi svoje zahteve za povišanje nezadostnih mezd.

Zveza rudarskih delavcev kot predstavnica večine rudarskega delavstva je o nameravani vlogi zahtev lojalno obvestila vse manjšinske organizacije in jih pozvala, da započeto akcijo za zboljšanje mezd solidarno podprejo s svojo organizacijo in da se vložijo enotne zahteve, katere bodo podpirale in zagovarjale vse rudarske organizacije.

Na ta poziv za enoten nastop je »Unija« odgovorila v »Napreju» z demagogičnim izpadom proti »Zvezi rudarskih delavcev« in njenim predstavnikom, na kateri napad sploh ne bomo odgovarjali, ker na tako nekvalificirane tendencijoznosti pameten človek ne reagira. Bolj umerjen je tozadevni članek v »Delavcu«, če tudi v bistvu v njem odklanjajo solidaren nastop pri sedanjem mezdnem gibanju. Rudarji, ki še ne poznajo dovolj reformistične »Unije«, naj ne pozabijo, da je »Unija«, še predno se je pričel boj s trboveljsko družbo, odklonila enoten nastop in tako že ob pričetku gibanja napravila v javnosti utis, da so vložene zahteve, zahteve samo enega dela delavstva in da se »Unija« z njimi ne strinja. Izjave, da bodo gibanje »Zveze« podpirali, so neiskrene, **ker so odklonili, da podpišejo vlogo, s katero so se zahteve poslale trboveljski družbi** in kompetentnim ob-

lastem. Kakor pri akciji za ujedinjenje, tako nas trpa »Unija« tudi pri akciji za poboljšanje mezd: v besedah so za ujedinjenje, v resnici ga pa preprečujejo, v besedah so za solidaren nastop pri mezdnem gibanju, v resnici nočejo niti podpisati zahtev, ki so se vložile.

Ker smo prepričani, da je večina rudarjev, ki so v »Uniji«, za poboljšanje mezd in da se ne strinja z sabotiranjem mezdnega gibanja, ki ga vršijo voditelji »Unije«, smo tudi uverjeni, da bodo člani »Unije« v slučaju boja solidarni z nami in da nas bodo v lastnem interesu podpirali.

Razlog, ki ga navaja »Unija«, da ne more sodelovati, ker so se priključili krščč. socijalci, ne drži, ker pri mezdnih gibanjih se mora pozvati na solidaren nastop vse delavstvo, tudi neorganizirane in bi s tem, da odklanjamo krščč. socijalce, gibanj uveč škodovali kakor pa koristili. Nismo prijatelji ne črnih kut, ne rumenega platna in tudi ne rdečih hinavcev, ki so neiskreni. Ko se gre, da z združenimi močmi dosežemo poboljšanje dmotnega položaja, jih pozovemo, da sodelujejo. Saj posebno krščč. socijalci v akcijah najbolje lahko spoznajo nesmisel svoje »razredne solidarnosti in vzajemnosti« in najlažje se jih v akcijah pridobi za načela nepomirljivega razrednega boja. Nobenega vzroka ni za odklanjanje enotnega nastopa v mezdnih gibanjih tudi s črnimi kutami in če vi odklanjate solidarnost, ker se ne marate družiti z nerazredno maso, pokazujete s takim nastopom, da »razredno zavednost, kaj slabo razumete.

Dosedanja mezdna pogodba poteče s 30. junijem in vložene zahteve naj stopijo v veljavo s 1. julijem. Stavljene zahteve so tako minimalne, da o njihovi opravičenosti nihče ne more niti za trenutek dvomiti, zato rudarji pričakujejo, da jih bo v njihovem boju podpirala vsa poštena javnost. Trboveljska družba je vsako leto izkazovala ogromne dobičke, za preteklo leto je izplačala 50% dividendo in poklonila delničarjem poleg dividend, še novih akcij, (ki notirajo na borzah nad 1100 dinarjev) po 62.50 dinarjev. Zato zahtevano povišanje mezd ne zahteva tudi povišanja cen premogu. Doslej je trboveljska družba prakticirala to metodo, da če je povišala plače za 10%, da je ob enem zvišala cene premogu za 50%, kar je povzročilo novo draginjo in rudarji od pridobljenega poviška niso imeli drugega, kot da so več prejetih dinarjev morali več izdati. Zato se pri sedanjem povišanju mezd ne sme dovoliti povišanje premogovnih cen; povišanje naj gre na račun družbe, ki naj se mesto 50% profita zadovolji z 40% dobičkom.

Vložene zahteve glasijo:

Kolektivna delavna pogodba med trboveljsko premogokopno družbo in »Zvezo rudarskih delavcev«, zastopnico rudarjev.

I.

Predstoječa pogodba je veljavna za vsa rudarska podjetja, ki so last trb. premogokopne družbe, ne glede na to, če družba delo vrši v lastni režiji ali ga oddaja tujim podjetnikom.

II. Delovni čas.

1. Delovni čas znaša za vse kategorije v splošnem 8 ur dnevno. Ob sobotah pa traja delovni čas za vse kategorije 6 ur, tako, da v tednu ne presega 46 ur.
2. Ženske in mladoletne uporabljati za delo po noči je nedopustno. Kot noč se smatra čas od 20. do 6. ure.
3. Delovni čas mladoletnih znaša dnevno 8 ur, v vplačani delovni čas 8 ur je vračunati obligatno obiskovanje rudarskega ali obrtnega tečaja. Kadar se poduk ne vrši, traja delovni čas mladoletnih 6 ur.

Izjeme so dopustne le sporazumno z organizacijo, ki je sklenila koletivno pogodbo.

III. Tarifa mezd.

Minimalna plača na delovni dan znaša:

I. kategorija: strelni mojstri, profesijonisti, kopači, strojniki, prožni polagalci, zidarji in tesarji ter vsi jamski in naddnevni delavci, ki spadajo v kategorijo imenovanih, za storjeni šiht 176 K.

II. kategorija: mlajši kopači, kurjači, lesni nalagalci in spravljalci na dnevu, hlapci, delavci v kamenolomih, starejši delavci pri separaciji in sploh vse drugo jamsko in naddnevno osobje te kategorije, za storjeni šiht 158 K.

III. kategorija: delavke v starosti nad 18 let in vsi delavci nad 16 let, ki niso navedeni v katergorijah I. in II., za storjeni šiht 136 K.

IV. kategorija: dečki pod 16 in dekleta pod 18 let starosti na storjeni šiht 116 K.

V. Obnemoglim delavcem, ki so zaposleni pri rudniku 10 do 20 let se zviša plača dnevno za 8 K nad minimalno plačo, od 20 do 25 let za 12 K in od 25 do 30 let in črez za 15 K.

VI. Akordne plače se morajo sorazmerno z minimalnimi plačami zvišati.

IV. Družinska doklada.

1. Družinska doklada na delovni dan znaša:
   a) za ženo 50 K,
   b) za otroka 40 K.
2. Za družinske člane se smatra žena in isto nadomestujoča gospodinja pri vdovcih.
3. Mati in oče, ki nimata nikakega imetja, a je sin ali hčerka zaposlen pri rudniku.
4. Mati, ki živi s svojim sinom ali hčerko v skupnem gospodinjstvu.
5. Za slučaj, da umre hranilec družine, prejema družinsko doklado brat ali sestra za svoje mlajše bratce ali sestre, katerih niso prvi dopolnili 14 in drugi 16 let.

V. Nabavni prispevek.

Nabavni prispevek znaša na koledarski dan:
1. za delavca 30 K,
2. za ženo 12 K in
3. za otroka 10 K.

Izplačuje se četrtletno in računa se na koledarski dan.

Nabavni prispevek se izplačuje družinskim članom, navedenim pod točko IV, pod 2, 3, 4 in 5.

VI. Delo ob praznikih in izredno.

1. Kot prazniki se smatrajo: 1. maj, vse nedelje, velikonočni ponedeljek, binkoštni ponedeljek, Božič in prvi dan po Božiču in Sv. Rešnje Telo.
2. Ob teh dneh izvršeno delo se plača z 100% poviškom čez normalno plačo.

VII. Čezurno delo.

1. Ženskam in mladoletnim delavcem je vsako čezurno delo sploh zabranjeno.
2. Čezurno delo naj se čimbolj omeji, če pa narašča delo, naj se zaposli brezposelne.
3. Vsako čezurno delo se plača z 50% poviška na vse prejemke.

VIII. Akordno delo.

1. Plačilni dogovor za vsako akordno delo je skleniti pred započetim delom in vpisati v akordno knjižico.
2. Izvanredna dela, izvršena poleg akordnega dela, je plačati posebej, kar je vpisati v akordno knjižico.
3. Po zaključku perijode je pravočasno izobesiti tabelo z akordnimi zaslužki, tako, da je vsakemu omogočena reklamacija.
4. Zaupnikom organizacije je dovoljeno posredovanje pri odmeri akordnih plačilnih dogovorov in pri reklamacijah.
5. Akordni zaslužki nikakor ne smejo biti manjši od normalnih minimalnih mezd.

IX. Regulacija mezd.

1. Po naraščajoči draginji se minimalne mezde in vse ostale doklade za delavce in družinske člane procentualno zvišujejo in znižujejo.
2. Kot podlaga za izračunavanje minimalnih prejemkov služi:

a) za mezde:

6 kg bele moke, 9 kg krušne moke, 3 kg koruznega zdroba, 2 kg sladkorja, 2 kg masti, 8 kg mesa, 1 kg fižola, 1 kg ričeta, 2 kg soli, 30 kg krompirja, 1½ kg mila, ½ kg kave, 1 kg riža, ½ kg čebule, 7 litrov mleka, 5 dkg paprike, 5 dkg popra, 20 komadov jajc, ½ kg cikorije, 1 liter olja, 2 litra jesiha, 1 liter petroleja, germ, 6 škatljic vžigalic, strokovna organizacija, politična organizacija, časopis, kulturna organizacija, higijena (popravila stanovanja itd.), zavarovanje in razno.

b) nabavni prispevek.

1 pražnja obleka, 1 in pol delavne obleke, 1 pražnje čevlje, 2 para delavnih čevljev, 3 pare perila, 4 pare nogavic, 1 klobuk, ena spalna srajca, 1 zimska srajca, 3 brisače, 4 robci, 12 škatelj čistila za čevlje, 12 škatelj čistila za delovne čevlje, izdatki za popravila teh predmetov, 1 površnik, 1 dežnik in ene rokavice.

c) družinske doklade

in nabavni prispevki družinskih članov se zvišujejo sorazmerno s plačami in nabavnimi prispevki delavcev.

X. Kopalnice.

Po vseh revirjih naj se postavijo kopalnice, ki bodo odgovarjale potrebam delavstva.

XI. Stanarina.

Vsem delavcem, katerim rudniška uprava ne da stanovanja, mora rudnik plačati stanarino in sicer v višini, kolikor delavec plača hišnemu gospodarju, kar predvidi stanovanjska komisija.

XII. Deputatni premog.

1. Vsak delavec naj prejema mesečno en vozček premoga in ne letno deset vozičkov.
2. Premog naj prejemajo tudi oni, ki niso uvrščeni v prvo katergorijo, a so oženjeni ali pa žive z materjo ali očetom v skupnem gospodarstvu.

XIII. Luč.

V vsa rudniška stanovanja naj se napelje električna razsvetljava, koder še to ni napravljeno, ali pa se naj da delavcem odškodnina za rezsvetljavo.

XIV. Deževne ure.

1. Delavcem, zaposlenim na dnevu, se v slučaju dežja izplača minimalna plača, ako tako dežuje, da ni mogoče delati.
2. Ako se dela v dežju, se plača 50% poviška.
3. V to svrho naj se upošteva zapisnik mezdne pogodbe z dne 20. marca 1919.

XV. Profesijonisti.

Profesijonistom naj se zvišajo plače percentualno po njihovi kvalifikaciji.

XVI. Dopusti.

Vsak delavec, zaposlen pri trb. premogokopni družbi, ima pravico do 14 dnevnega plačanega letnega dopusta.

XVII. Razno.

1. Vsi dosedanji zapisniki mezdnih pogodb ostanejo še nadalje v veljavi.
2. Podrobnosti glede zahtev prinesejo zastopniki s seboj k obravnavi.
3. Kot zadnjo točko se navaja rok 8 dni, da skličejo zastopniki trb. prem. družbe obravnavo.

XVIII.

Zahtevani poviški plač in ostale zahteve stopijo v veljavo s 1. julijem 1923.

Rudarji! Delavci in delavke! Sedanji mezdni boj bo najhujši, kar ste jih doslej bojevali. Uspeh gibanja je odvisen od vaše borbenosti, požrtvovanja in discipline. Zastopniki organizacije bodo dosegli samo toliko, kolikor moči bodo imeli za seboj v vas samih, uspeh bo tolik, kolikor ga bo podprla masa. Brez boja ne bo šlo in boj bo hud, dolgotrajen in zagrizen. Pripravljeni morate biti na dolgotrajno stavko, najmanj šestedensko, pripravljeni morate biti, da bodo zaprli vaše zaupnike, da bodo preganjali vaše družine, da pride zopet vojaštvo v Trbovlje in druge revirje. — Vsega tega se ne smete plašiti. Organizirajte se, pridobite za organizacijo vse doslej še neorganizirane, pa brez bojazni naprej. Za uspeh je treba požrtvovalnega dela, zato: **Vsi na delo po navodilih ZRD.**

Državna železnica obsojena.

Rajbniški pečarji in »mi, ki imamo fakulteto.«

Da železnice uničujejo svoje uslužbence s tem da jih s prenizkimi plačami polagoma tirajo v gladovno smrt, to je znano že daleč po svetu in na švicarski meji, ko preiščejo našega SHS državljajna, če nima s seboj preveč tistih malih, zelo sitnih in plodovitih živalic, ga še vprašajo, če ni državni uslužbenec ali železničar, ker se bojijo, da bi jim v Švici poginil od gladu, kar bi bila za tamošnje razmere sramota.

Na obravnavi, ki se je vršila dne 19. junija v Ljubljani pred deželnim sodiščem, je pa prišlo na dan, da železnica tudi v tehničnem oziru izpostavlja železničarje v smrtno nevarnost in da proti tistim železničarjem, ki jo opozarjajo na nastale nevarnosti, nastopa z vso silo, ki jo ima na razpolago.

Državna železnica je imela v obratu na gorenjski železnici stroj, čigar stene pri kotlu so bile tako razjedene, da niso imele več kot 4 mm debeline. Vkljub temu, da so strojevodje opozorili merodajno gospodo na nevarnost eksplozije, je ravnateljstvo vstrajalo na tem, da ostane stroj še nadalje v obratu, ne meneč se za nevarnost.

S. Žorga, opozorjen na ta slučaj, je priobčil 14. decembra 1922 v »Delavskih Novicah« odprto pismo na ministra saobračaja in ga opozoril na nevarnost, ter pozival, da se stroj takoj da v popravilo. Omenil je tudi nastop pristava Švajgerja, ki se je postavil na stališče, da o tem, če stroj še nadalje ostane v obratovanju ali se ga vzame v popravilo, odločajo edino gospodje s fakulteto, čeprav vozi s strojem in nosi svojo kožo naprodaj železničar, ki vozi s strojem.

Državna žleznica je vsled tega odprtega pisma vložila proti s. Žorgi tožbo radi potvarjanja dejanskega stanja in pa radi razžaljenja časti pristava Švajgerja.

Na obravnavi se je sodišče prepričalo, da je bilo odprto pismo popolnoma upravičeno in da je odgovarjalo dejanskemu stanju ter da tudi pristav Švaiger ne more biti razžaljen, če se ga vpraša kako fakulteto ima, ko je znano, da je brez predpisanih izpitov.

Potek obravnave je bil zanimiv. Kot priče poklicani železničarji, posebno pa strojni mojster Tepina, so se pokazali tako službeni, da jim je celo tožitelj državni pravdnik moral povedati, da je sicer prav lepo, če je človek služben, da pa se tudi službenost neha tam, ko pride v nevarnost življenje. Železnica more pač zahtevati izvrševanje službe, nikakor pa ne, da železničar v svoji službi riskira po nepotrebnem svoje življenje in da bi moral biti v službi še posebno korajžen, če hoče vršiti svojo službo.

Sodno zaprisežen strokovnjak inž. Gulič je podal uničujočo kritiko načina obratovanja na železnicah. Povedal je, da vkljub temu, da so nekateri strojevodje izjavili, da je stroj bil še vporaben, on ne bi hotel z njim voziti, ker ni voljan s svojim življenjem ekspromentirati. **Drž. žel. mu ni dovolila natančno preiskati kotla omenjenega stroja,** zato tudi ni mogel točno izračunati sigurnosti kotla. Že iz teh računov pa je razvidno, da je bilo **več mogočnosti za nesrečo,** kot pa **za varno obratovanje.** Le slučaj je bil, da se ni zgodila velika nesreča.

Drž. žel. je bila vsled odprtega pisma v »Delavskih Novicah« zelo neprijetno prizadeta, in hotela se je maščevati nad onim, ki je storil svojo dolžnost in opozoril na nevarnost. Ker s. Žorga ni drž. železničar, je vzela na piko strojevodjo Nepustila, ga premeščala sem in tja in ga končno odpustila. In vse to brez povoda, ker ni zasluga strojevodje Nepustila, da je bil obveščen o malomarnosti s. Žorga.

Sodrug Žorga je bil popolnoma oproščen in oprostilna razsodba je obenem obsodba državne železnice, kateri je s to obravnavo dokazano, da spravlja vsled svoje malomarnosti v nevarnost življenje železničarjev in s tem tudi potnikov.

Upamo, da nam ne bo treba državno pravdništvo posebej pozivati, da stori svojo dolžnost in da dvigne obtožbo zoper odgovorno gospodo, ki se lahkomiselno igra z življenjem železničarjev in potnikov. Dolžnost državne železnice pa je, da popravi vso krivico, ki jo je storila z odpustom in neopravičenim preganjanjem strojevodja Nepustila.

Za našo „Strokovno Borbo“.

O važnosti in eminentni vlogi, ki jo zavzema tisk v današnjem življenju, se razpravlja na vseh naših sejah, konferencah in shodih in ob vsaki priliki se povdarja, da se mora posebno v proletarskem razrednem gibanju posvečati vprašanju našega tiska osobito pozornost, ker vpliv, katerega vršimo na malo zavedne mase potom tiska, je vsled svoje kontinuitete večji in stalnejši, kot pa vpliv, katerega moremo izvajati na množice potom shodov, sestankov in podrobne osebne agitacije. V množini problemov, ki se nam stavljajo pri vprašanju razrednega tiska, je brez dvoma najvažnejše vprašanje razrednega časopisja in v strokovnem pokretu vprašanje strokovnega lista.

V prvih dveh letih po preobratu, ko se je naš strokovni pokret osamosvojil in ko so se naše strokovne organizacije številčno močno ojačile, smo imeli za člane naših strokovnih organizacij obvezen strokovni tednik »Delavec«, železničarji, katerih organizacija je štela nad 7000 članov, so dobivali svoj poseben strokovni list »Železničar«. Ko se je pa Strokovna komisija koncem leta 1919 in v letu 1920 postavila na stališče avtonomije v strokovnem pokretu in z vsemi silami nastopala proti ujedinjenju vseh strokovnih organizacij v državi in ko so voditelji posameznih organizacij gazili najosnovnejše principe proletarske demokracije o organizacijah in z raznimi nekvalificiranimi mahinacijami večini članstva hoteli usiliti svojo voljo, je prišlo do cepljenja v strokovnih organizacijah. Nove organizacije so ostale brez svojih strokovnih listov, posluževale so se že obstoječih strankarskih listov in bridko občutile pomanjkanje strokovnega lista. V pripravah za izdajo prepotrebnega strokovnega lista jih je prekinila obznana in oblastveni razpust, ki je zadel vse organizacije, ki niso vživale patronance socijal-patrijotičnih reformistov.

Leto 1922 je rodilo neodvisne organizacije. Rudarji, železničarji, kemični, strojniki, kurjači so si ustanovili svoje neodvisne strokovne organizacije, njim

Ali si že član „Zveze rudarskih delavcev?“

so se priključili slavbinci in brivci. Z razvojem organizacij pa je rastla in se povečavala potreba strokovnega lista in v oktobru so železničarji pričeli izdajati 14 dnevno »Strokovno Borbo«, katero so osvojile vse ostale organizacije, kot svoj strokoven list in ob ustanovitvi »Zveze Neodvisnih Strokovnih Organizacij« v decembru je postala »Strokovna Borba« obvezen strokovni list za vse člane neodvisnih strokovnih organizacij in prešla v lastništvo »Zveze Neodvisnih Strokovnih Organizacij«, ki je z novim letom 1923 pričela izdajati »Strokovno Borbo« štirikrat na mesec.

Kakor smo že povedali, je »Strokovna Borba« obvezno strokovno glasilo, katero vzdržujejo organizacije. Posamezne organizacije naročajo list za svoje člane in ga tudi plačujejo iz članarine, katero dobivajo od svojih članov. Za »Strokovno Borbo« plačujejo organizacije za člana 3 dinarje mesečno, ali 75 para za izvod. Razumljivo je, da je naročnina od treh dinarjev mesečno za strokovni list občutno breme za vsako organizacijo, posebno pa še, če celokupna članarina znaša le 8 oziroma 10 dinarjev mesečno za člana in če se mora s tako nizko članarino poleg upravnih organizacijskih stroškov plačevati še razne bolniške podpore, posmrtnine itd. Toda glavne finančne težkoče ne povzroča izključno prenizka članarina, ampak v veliko večji meri **neredno plačevanje članarine.** Član organizacije, ki dobiva svoj obvezen strokovni list štirikrat mesečno in ob mesecu zaostane z plačevanjem članarine, spravlja svojo organizacijo v težak položaj, ker mora organizacija za list mesečno obračunati, brez ozira na to, je-li so vsi člani zadostili svoji članski dolžnosti in poravnali članarino. Naše neodvisne organizacije so mlade in si v kratkih mesecih pri svojih nizkih članarinah niso mogle ustvariti potrebnih fondov, da bi zamogle iz njih kriti tako nastale primanjkljaje in zato naj se zaveda vsaki mlačnež, ki ne poravna redno svojo članarino, da spravlja s svojo malomarnostjo in brezbrižnostjo svojo organizacijo v težak, nevzdržen položaj in zaveda naj se, da organizacija, ki se bori s finančnimi težavami, ne more razviti tiste agilnosti in aktivnosti, ki bi bila potrebna, da zadosti vsem svojim velikim nalogam.

V tak težak in nevzdržen položaj so spravili železničarji svojo organizacijo, nič boljši niso rudarji, vendar pri njih večje število rednih članov lažje prikriva malomarnost gotovega dela članstva, ki se ne zaveda svoje dolžnosti. Tudi ostale organizacije niso brez takih mlačnežev.

Za širšo sejo predlagajo železničarji, da bi vsled težkega finančnega stanja reducirali izhajanje »Strokovne Borbe« tako, da bi naš list izhajal v bodoče mesto 4 krat samo 3 krat mesečno in to 10., 20. in 30. v mesecu. Tudi nekatere rudarske podružnice, kjer članstvo redno ne plačuje članarine, vidijo izhod v reduciranju. Z reduciranjem upajo, da bodo dosegli zopet ravnotežje v svojem finančnem stanju, ker bi od članarine potem plačevali mesto 3 dinarje samo 2.25 dinarja za »Strokovno Borbo«.

Nili malo se ne bi protivili tem predlogom, če bi bil to edin mogoč izhod iz finančne zagate, in če bi bil ta predlog v korist našega strokovnega gibanja, in če bi se tem težavam ne dalo tudi na drugi način odpomoči. Če je že kako reduciranje postalo neobhodno potrebno, se redukcija ne sme nikakor pričeti pri tisku, na noben način pa ne pri listu. Že sedaj, ko izhaja »Strokovna Borba« štirikrat mesečno, morajo vsled pomanjkanja prostora izostati večkrat prav važne stvari in veliko dopisov je vsled pomanjkanja prostora ostalo neobjavljenih. In če bo v bodoče »Strokovna Borba« izhajala samo trikrat mesečno, bo pomanjkanje prostora pač še večje.

če bodo odbori podružnic bolj aktivni in še bolj požrtvovalni kot do sedaj, se bodo nastale finančne težave lahko tudi brez reduciranja popravile in uredile in »Strokovna Borba« bo ostala nereducirana.

Zato bodo v nedeljo na širši seji zastopniki organizacij, ki verujejo v potrebo strokovnega lista in se zavedajo važnosti tiska v proletarskem pokretu, iskali odpomoči težavam v podvojenem delu in ne v reduciranju.

Vprašanje Savezu železničara Jugoslavije.

V 21. številki »Strokovne Borbe« smo objavili proglase in sklepe konference transportnih delavcev celega sveta, katera se je vršila 23. in 24. maja v Berlinu in na kateri so bili zastopani tudi člani I. T. F. Fummen in Williams, ki pripadajo Amsterdamski internacijonali. Prepričani, da ste tudi vi dobili sklepe te važne konference od I. T. F. oziroma Amsterdamske internacijonale, smo bili uverjeni, da bodete tudi vi z veseljem pozdravili prvi uspeli poskus ustvarjanja enotne fronte med pristaši ene in druge internacijonalne orijentacije in da bo sporazum med obema vrhovnima instancama blagodejno vplival tudi na vas ter da bo olajšal pot našemu stremljenju po ujedinjenju strokovnih organizacij.

Žal, smo se motili. Vi ste namenoma ignorirali ta važen dogodek v mednarodnem gibanju za ustvaritev enotne fronte proletarijata in ga zamolčali pred vašimi člani. Niti v vašem časopisju, niti na vaših shodih in članskih sestankih niste nikdar omenjali berlinske konference, kjer so se združili v enotno fronto transportni delavci obeh internacijonal.

Ker ne izključujemo možnosti, da je berlinsko konferenco transportnih delavcev celega sveta, namenoma zamolčala celo Amsterdamska internacijonala ali I. T. F., vas opozarjamo na tozadevno objavo v 21. številki »Strokovne Borbe« in pričakujemo vaše izjave.

Pokrajinski odbor SŽJ pripada Strokovni komisiji, zato bi nas zanimalo tudi stališče, ki ga zavzema ono napram tej važni konferenci.

Železničarji in transportni delavci Slovenije! Berlinska konferenca je postavila temelje enotnemu nastopu železničarjev in transportnih delavcev celega sveta in napravila važne sklepe, katere je treba sprovesti v življenje. Prečitajte te sklepe (v 21. štev. »Strok. Borbe), prediskutirajte jih in pogovorite se, kako jih bodete najbolje mogli izvajati. Naše železničarske organizacije morajo podvzeti inicijativo, da se bodo izvršili vsi sklepi berlinske konference. Grozi nam svetovna vojna, ogroža nas naval fašističnih band, s pomočjo katerih hoče kapitalizem zavladati neomejeno nad delavstvom. Pripravljati se moramo, da bomo sposobni te nevarnosti odvrniti. Pot nam je pokazala berlinska konferenca.

Delavci ostalih strok! Zahtevajte od svojih organizacij, da tudi one pristanejo na sklicanje svetovnih konferenc skupno z ruskimi delavskimi organizacijami in da bomo tudi v ostalih strokah dosegli **sporazum med organizacijami obeh internacijonal za enoten nastop proti ofenzivi kapitala, vojni nevarnosti in fašizmu.**

Pozor, delavci!

Za 8 urni delavnik! Proti podaljšanju delavnega časa.

Po nekaterih podjetjih se hoče 8 urni delavnik odpraviti z navadnim trikom, s katerim se slepi delavstvo. Podjetniki prihajajo k delavcem in jih sočutno vprašujejo, če hočejo večjega zaslužka, ker je draginja vedno hujša. Potem jim stavijo predlog, da naj mesto 8 ur delajo po 10 ali 12 ur na dan, pa bodo več zaslužili. Nekateri nezavedni delavci, katere je beda pahnila v neznosno gladovanje in pomanjkanje pristanejo na to zlobno ponudbo in podjetnik potem zahteva, da se vrši v podjetju glasovanje za podaljšanje delavnega časa. V nekaterih podjetjih, kjer je delavstvo nezavedno, je pri glasovanju večina glasovala za podaljšanje delavnega časa in s tem dala sama podjetniku še hujši bič v roke, kot mu ga dajejo že itak zakoni v buržuazni državi.

Delavstvo celega sveta se je dolga leta borilo za dosego 8 urnega delavnika in nikakor ne smemo dopustiti, da bi nam kdo to pridobitev odvzel, **na noben način in pod nobenim pogojem pa se ne sme dogajati, da bi delavci sami potom glasovanja izrekali se za podaljšanje delavnega časa.**

Sodrugi! Sodružice! Resnica je, da je vsled izkoriščanja, katero vrši nad vami kapital, vaš položaj nevzdržen in da čuti vsak delavec in vsaka delavka, da je treba temu bednemu položaju napraviti konec, da si je treba priboriti take mezde, da bodo zasigurale pošteno človeško življenje.

Toda treba pa se je zavedati, da si svoj položaj ne bomo nikakor poboljšali s tem, če se bomo pustili še hujše izkoriščati, kot se nas izkorišča doslej. Neomajano moramo stati na stališču, da je 8 ur dela na dan že dovolj in da si moramo v 8 urnem delavniku zaslužiti toliko, kolikor potrebujemo za pošteno življenje. Že sedaj je na tisoče in tisoče proletarcev brez posla in brez zaslužka. Ta ogromna armada brezposelnih, katera si ne more prislužiti niti najmanjših življenskih potrebščin je vsled svoje bede prisiljena, da išče dela, da se ponuja podjetnikom tudi za nižje plače, kot že obstojajo. In s tem če bodete delali vi več kakor 8 ur, boste samo še množili brezposelnost in brezposelni bodo oni, s katerimi vas bo strašil podjetnik, kadar bodete zahtevali povišanje mezd. Če ima podjetje več dela, kot ga zmorete vi v 8 urah, naj zaposli brezposelne, vi pa zahtevajte, da vam za 8 urno delo plača toliko, do bodete mogli živeti.

Kdor glasuje za podaljšanje delavnega časa, kdor dela nadure, ta odjeda kruh svojim brezposelnim tovarišem, ta je tudi grobokop svojih lastnih interesov, ker glasuje za povečanje izkoriščanja.

Vsak zaveden proletarec bo glasoval proti podaljšanju delavnega časa in ne bo delal nadur.

Pošljite naročnino!

VSE, KAR VEČ POSEDUJEŠ nego rabiš sam, spada drugim.

Delavski domovi in konzumi.

Pred kratkim sta se vršila občna zbora dveh delavskih gospodarskih organizacij: železničarskega doma v Ljubljani in konzuma. Dve organizaciji in dve politiki.

I. Železničarski dom.

Zadrugo »Železničarski dom« je ustvaril najzavednejši del razrednega železničarskega proletarijata v Ljubljani. Njegovi pričetki leže v velikem mezdnem gibanju železničarstva leta 1920. Nastal je kot posledica samopomoči delavskih mas in protest proti politiki Kristanovih konzumov. Zahteva po delavskem domu v Ljubljani, kjer je središče delavskega gibanja v Sloveniji, je tako stara, kakor delavsko gibanje v Sloveniji. Konzum bi bil poklican to zahtevo izpolniti. Opetovano se je nudila prilika, ali konzum te zahteve pod Kristanovim vodstvom in vodstvom njegovih trabantov ni hotel izvršiti. Socijalpatrijotizem vseh barv od Kristana do Brnota, se je namreč prav dobro zavedal, da bi pomenil »Delavski dom« konec njegovemu paševanju in njegovi izdajalski politiki. Zato niso hoteli o tem ničesar slišati. Ali ljubljansko delavstvo je šlo preko njih in napravilo po usodnih pomladanskih tednih leta 1920 (razkol v socijalno-demokratični stranki, železničarski štrajk, preganjanja) drzen skok. Splošna železničarska organizacija je zlasti na prilisk pokojnega sodruga Perdana dala na razpolago svoj fond 50.000 K, namenjen za delavski dom. Sodrugi so pričeli iskati primerno hišo in denar, ki ga ni bilo. Po skrbi polnih dneh se je posrečilo najprej najti bivšo fevdalno palačo na Turjaškem trgu, kjer so imeli v srednjem veku pristop samo grofje in baroni. In denar — to je bilo najtežje. En sodrug je posodil večjo vsoto, ki se je dala na račun, ali glavna je še manjkala. Nevarnost je bila, da splava po vodi hiša in založeni denar. Tedaj so priskočili na pomoč sodrugi Hrvatje in posodili potrebno vsoto za kratko dobo. Potrebna so bila popravila na vseh koncih in krajih. Treba je bilo prirediti prostore, primerne za organizacije. Nato so sledili prepiri v vodstvu, ki so jih povzročili ljudje, ki so pozneje ob prvem viharju zapustili za vedno delavske vrste. Če bi ne bila posegla vmes trda delavska pest, bi bilo vse skupaj izgubljeno.

V vodstvo so prišli novi ljudje, zavihali so rokave in pričelo se je trdo delo. Predvsem je bilo treba urediti finančno stran podjetja. Rešiti se je bilo skrbi radi posojil, ki so bila vsa kratkoročna, tako da je zadruga neprestano stala pred nevarnostjo, da jo podere najmanjši upnik. V primeroma kratkem času se je posrečilo zamenjati mnogoštevilne upnike z dvema samima upnikoma, katerima dolguje zadruga 600.000 K.

Ko je bilo rešeno to prvo vprašanje, pa je prišla druga kriza. Obznana in zakon za zaščito države, sta zadela tudi železničarski dom. Prišla je policija in zapečatila prostore. Grb na pročelju »srp in kladivo« smo morali zakriti. Preplašeno delavstvo se je pričelo izogibati doma, ker so neprestano patrulirali razni detektivi. Z zakonom za zaščito države pa je bila opasnost, da konfiscira dom demokratska stranka, v zvezi s socijalpatrijoti. Pri tem delu so imeli seveda prste vmes razni socijalpatrijotični zaupniki, ki se jim je zahotelo po delavskem premoženju. Hodili so intervenirati na policijo in sodnijo, misleč, da jim pade trdnjava v roke. Ali gospodje so se z demokrati vred zaračunali. Naleteli so na trd oreh, ki

LISTEK.

Iz nemščine MILLE:

Sužen sužnjev.

»Štiri! Še dve uri, potem pa je konec za danes! Hvala bogu!«, je mrmral izžet in sestradan mladenič, ki je neprenehoma stregel stroju, ki je izdeloval blago, po katerem je posebno slovela ta tvrdka.

»Hitreje, hitreje, hitreje!« je brnel ta stroj. Vsaj mladeniču se je tako zdelo. Saj ga je to brnenje mučilo od šestih zjutraj do šestih zvečer.

»Ah,« je nadaljeval, »mojster ravno ne gleda sem; odpočijem se nekoliko.«

»Hitreje, hitreje, hitreje!« je brenčal stroj in mladenič ga je začudeno pogledal, ker je bil prepričan, da je stroj res govoril. Ozrl se je krog sebe, da bi videl, če kdo stoji za njim, potem pa je zopet zaril svoj pogled v stroj; bal se je, da se je neprekrgano delo lotevalo njegovega razuma.

»Ne zijaj tako vame, suženj!« je kriknil stroj. »Streži mi, ker če se ne bom vrtel hitro, me bo vrgel moj in tvoj gospod med staro šaro, kot staro železo, kot dela tisočletja z vami, sužnji!«

Delavec je osupel poslušal. Čutil je, da sanja, kajti njegov razum se je upiral mislim, da je stroj govoril in vendar je njegovo uho jasno čulo zapoved.

»Sužnji ste,« je nadaljeval stroj, »sužnji železnih sužnjev; kajti moj gospod mi je naklonjen ter mi je dal sužnjev, ki me krmijo, sužnje, ki me čistijo in mažejo, sužnje, ki mi strežejo, če zbolim.«

S peklenskim veseljem je bučal stroj dalje:

»Stoletja ste mi stregli in ste zato stradali kruha in veselja; jaz pa, železni suženj, ki ste ga vi, sužnji ustvarili, jaz vidim vašo bedarijo. Dan za dnem skrbite zame in me ne zapustite niti za hip, ker če bi videl to moj in vaš gospod, bi vam vzel še to boro hrano, ki jo imate. Hahahaha . . . .!« In stroj je hropel in se tresel veselja. »Človeški suženj železnega sužnja Velikega Gospoda.«

»Hitreje, hitreje, hitreje!« — Stroj je umolknil in mladenič, ki se je zbudil kakor iz sna, je zrl z očmi, polnimi srda, na železnega sužnja Velikega Gospoda.

»Proklet bodi!« je kriknil. »Proklet! Ti si me dolgo vrsto mračnih let držal v bedi in delu; strmel si vame in mi kot vampir sesal kri iz žil. Nikdar več ne boš kričal: Hitreje, hitreje, hitreje!«

Preddelavec in dvoje ali troje drugih delavcev je opazovalo čudno vedenje mladeniča; čuli so ga, da je klel in glasno prevpil bučanje strojev.

Pohiteli so k njemu, toda prepozno.

Dvignil je železen drog in tolkel po dragocenem stroju, dokler ni mrmranje »hitreje, hitreje, hitreje« zamrlo in dokler ni skrivil in potrl vseh koles in obročev.

Tolkel je krog sebe ter preklinjal, ko so ga odvedli k sanitetski straži; šepetali so si, da je zblaznel. Toda čuli niso bučati drugih strojev: »Hitreje, hitreje, hitreje!«

se ljudi zakona za zaščito države ni ustrašil. Dom je bil rešen. Prebrodili smo drugo veliko krizo.

Imeli smo Delavski dom, ali prazen brez delavcev. Posledica tega je bila, da so bile bilance pasivne. Vsako leto so izkazovale deficit. Do leta 1922 je znašal ta deficit 68.830 K. Razumljivo je to. Treba je bilo plačevati obresti. Edini dohodki pa so bile stanarine. Poslovala pa ni nobena organizacija. Vse je bilo mrtvo.

Ali polagoma se je pričelo zopet gibanje delavskih množic v Sloveniji. Znova se je pričel strokovni pokret in z njim je postalo zopet živo v Delavskem domu. Odprla so se vrata v čebelnjak.

Nove naloge so stale pred zadrugo. Pridobiti je bilo novih prostorov za organizacije. Vodstvo je stopilo pred delavstvo, da pokaže svojo požrtvovalnost in žrtvuje delo svojih rok domu. Težko je šlo začetkoma, ker socijalni patrijotizem je ubil v delavstvu čut požrtvovalnosti. Vendar se je posrečilo prebiti le din sedaj gre delo naprej. Nove organizacije so dobile prostor v domu, novo življenje je zavladalo. Ali čimbolj raste pokret, tembolj raste zahteva po novih prostorih. Ta zahteva stoji sedaj pred vodstvom in treba jo bo brezpogojno rešiti. Dočim so se do poslednjega časa brigali za usodo doma samo železničarji, se je posrečilo vodstvu zadruge zainteresirati za dom ljudi ostalo delavstvo. S tem pa se zboljšuje gospodarsko stanje zadruge. Lanska bilanca izkazuje še samo 18.306.62 K deficita, dočim kažejo knjige za letošnje leto, da ne bo več deficita. To pomeni, da nastopi za zadrugo doba uspešnega delovanja za delavstvo.

V tem znamenju se je vršil tudi letošnji občni zbor dne 31. maja. Spremenila so se pravila tako, da bo zadrugi omogočeno razširiti svoje delovanje. Po novih pravilih bo mogoče otvoriti lasten konzum in sprejemati hranilne vloge, dajati posojila. Nova pravila bodo dala zadrugi ljudi razne finančne ugodnosti. Poleg tega se je zvišal delež od 100 K na 400 K. Ti novi sklepi bodo omogočili vodstvu razširiti delo.

Zadruga je štela koncem leta 1922 373 zadružnikov, ki so vplačali 150.830 kron. Dolga je imela zadruga 726.875 K. V blagajni je bilo 8.977.49 K, v hranilnici 5.372.96 K, v ček. uradu 7.571.96 K. Hiša je cenjena v bilanci z 826.616.79 K. Na stanarini je zadruga sprejela 25 tisoč 537.40 K in za prodano karbidno napeljavo 5.400 K. Največ izdatkov je bilo za obresti, ki so zahtevali 44.231.44 kron, ostali upravni stroški in davki 5.202.58 K.

Vodstvo zadruge pa se je zavedalo, da so delavske zadruge v dobi kapitalizma ravno tako bojne organizacije proletarijata, kakor so to strokovne in politične organizacije. Gospodarske organizacije imajo pomagati proletarijatu pri ustvarjanju gospodarske baze za uspešen boj proti kapitalizmu in za končno osvoboditev delavskega razreda. Vodstvo zadruge se nikoli ni pustilo voditi od reformističnih načel, vodstvo nikoli ni stalo na stališču, da bo ustvarjena socijalistična družba potom zadrug. Vedno smo stali na stališču, da pride osvobojenje samo potom revolucijonarnega boja in po porazu kapitalističnega razreda. Šele po upostavitvi vlade delavskega razreda, bodo zadruge one organizacije, ki bodo pomagale ustvarjati socijalistično družbo. Sedaj pa so delavske zadruge samo bojevne organizacije.

Zato se vodstvo zadruge ljudi ni omejilo samo na delo v Ljubljani. Dalo je inicijativo za ustanovitev enakih zadrug v Zagorju in v Trbovljah in je pri ustanovitvi aktivno sodelovalo.

Tako se dela v revolucijonarnih delavskih zadrugah. Mnogo je ovir in težav ali delo gre naprej, delo, posvečeno osvoboditvi delavskega razreda.

Živilskim delavcem.

Mednarodna zveza živilskih delavcev v Zürichu

sklicuje za november t. l. svoj internacijonalni kongres, na katerem se bo poleg drugih vrlo važnih vprašanj končno odločalo tudi o vprašanju sprejema bolgarske in ruske organizacije živilskih delavcev v mednarodno zvezo. Obe organizaciji ste začasno sprejeti v zvezo s pridžkom, da odloča o vsprejemu končno internacijonalni kongres.

Osrednje društvo živilskih delavcev je priključeno GRS, ki bo tudi zastopan na tem kongresu. Opozarjamo člane živilskih organizacij na ta kongres in jih pozivamo, da vprašanje sprejema bolgarskih in ruskih organizacij v mednarodno zvezo v Zürichu vzamejo v diskuzijo in da svojemu delegatu ki jih bo zastopal na internacijonalni konferenci, dajo točne direktive, kako stališče naj zastopa v tem vprašanju.

Upamo, da nam ni treba povdarjati, da je velikega pomena, da se revolucijonarni bolgarski in ruski savez sprejme v mednarodno zvezo in da bodo živilski delavci v Sloveniji v zvezi z živilskimi delavci ostalih pokrajin znali izvršiti pritisk na svojo centralo in na GRS, da bo jugoslovanski delegat na Züriškem kongresu glasoval **za sprejem bolgarskega in ruskega saveza v mednarodno zvezo.**

SVOBODA, katero garantirajo le besede, naj si bodo tudi pisane in podpisane, je vendar le svoboda na papirju. Pravo svobodo morajo zajamčiti gospodarske razmere.

O zavarovanju rudarjev zoper nezgode, bolezen in starost.

Ko se je uvedlo v Avstriji zavarovanje delavstva proti bolezni in nezgodam, se je vsled **pritiska rudarskih podjetnikov** izločilo rudarje iz splošnega zavarovanja in pustilo se je za njih stari sistem bratovskih skladnic. Podjetniki so svoje zahteve utemeljili le s tem, češ rudarji imajo zavarovanje zoper starost, kar drugo delavstvo še nima, vsled tega morajo imeti tudi posebne zavarovalnice, razen tega so še povdarjali, da je bratovska skladnica, zadnji ostanek, ki kaže na »patrijarhalno« (rodbinsko) razmerje rudarskih podjetnikov do njih delavcev. Ti ugovori so ničevi, to se vidi na prvi pogled, ker »rodbinskemu« razmerju med podjetniki, ki večinoma celo življenje niti ne vidijo kraja, v katerem črna raja pridelluje za njih bogate profite, in med rudarskim proletarijatom, se bo vsak rudar smejal; provizijski fond pa ne more tvoriti nobene zapreke za pridruženje k ostalemu zavarovanju, to tem manj ker si bo v najkrajšem času moralo izvojevati tudi ostalo delavstvo starostno zavarovanje. A kljub temu se je tudi pri ureditvi delavskega zavarovanja v »svobodni« Jugoslaviji — naredila za rudarje zopet izjema in sedaj se preurejuje rudarsko zavarovanje zopet na tem temelju separatizma.

Premogovni magnati dobro vedo, če tudi ne povedo pravega vzroka, zakaj se tako borijo za to, da se ohranijo dosedanje bratovske skladnice. **Dokler obstojajo današnje bratovske skladnice, se rudarji ne morejo v polni meri posluževati po ustavi garantirane koalicijske (združevalne) svobode, niti ne morejo svobodno menjati svoje službe, kakor hočejo. Bratovska skladnica naj bi bila veriga, s katero se rudarski proletarijat na milost in nemilost izroča rudarskim magnatom.**

To dejstvo se vidi ob vsakem mezdnem gibanju, ob vsaki stavki, vsako mezdno gibanje izroča rudarja nevarnosti, da izgubi pravice, ki si jih je pridobil vsled dolgoletnih vplačil v bratsko skladnico. Dočim kovinar, ki je odpuščen vsled stavke, gre lahko n. pr. v tekstilno tovarno, ne da bi izgubil svojih pravic pri zavarovalnici; zgubi rudar, ki bi storil isto, vse pravice, ki si jih je pridobil pri bratovski skladnici. V času 1848—1906 je bilo takih žrtev pri rudarskih mezdnih gibanjih okoli 10.000 ali 3·7% vseh rudarjev, ki so se udeležili mezdnih gibanj.

To je eden glavnih vzrokov, ni pa edin, ki zadostuje, da **mora vsak rudar zahtevati, da se odpravijo bratovske skladnice,** ti preostanki serdnjeveških cehov in da se rudarji priključijo splošni delavski zavarovalnici, ki **bo prevzela tudi upravo provizijskega fonda,** ravno tako kakor zahtevajo že železničarji, da se železničarska zavarovalnica združi s splošno delavsko.

Druga zahteva rudarjev, kakor vsega delavstva je, **da se preuredi delavsko zavarovanje tako, da bi delavstvo ta svoj zavod upravljalo samo,** ker najbolj to potrebo dokazujejo današnje razmere pri delavski zavarovalnici, ki jo upravljajo podjetniki in par po podjetniški (oz. njihovih eksponentov — demokratov) milosti urinjenih »socijalističnih gospodov v Zagrebu. Boj podjetnikov, (glej znane izjave raznih industrijskih in obrtniških zvez, nesramno gonjo demokratskih in samostojnežskih kričačev!) proti delavskemu zavarovanju kaže, da je cilj teh gospodov le uničiti delavsko zavarovanje. In ti **najljutejši nasprotniki zavarovanja naj bi upravljali delavsko zavarovalnico?** Boj za to, da pride delavska zavarovalnica v delavske roke — je boj za delavsko zavarovanje sploh, ker **če ostanejo današnje razmere** v vodstvu zagrebške centrale, **bodo ti ljudje v najkrajšem času uničili vse delavsko zavarovanje.** Prvi korak v tem boju pa je: **Volitev delavskih zastopnikov,** ker danes v tem zavodu niti zdrave kritike ni, ker so delavski zastopniki bili imenovani od raznih Ribnikarjev in Žerjavov. Seveda so ti zastopniki Žerjava (akcijonarja Trb. družbe), ne pa zastopniki — delavstva.

Tretje je, rudarji, kakor tudi ostali delavci morajo **zahtevati, da se odpravi neznosni birokratizem pri delavski zavarovalnici,** ki postaja, od kar se je vpeljala nesmiselna centralizacija v Zagrebu, naravnost strašen in povzroča, da mora delavec čakati mesece, predno se rešijo vloge. **Smo za enotno delavsko zavarovanje za vso državo, smo zato, da obstoji centrala, a ta naj bi imela le kontrolo nad delovanjem okrožnih uradov in poslovalnic. Zahtevamo večjo samostojnost, tako okrožnih uradov, kakor poslovalnic, ker ni potrebno, da bi se za vsako figo, za vsak sold, moralo pisati cele bukve v Zagreb in zavlačevati rešitev po mesece.** Zahteva po taki decentralizaciji je zahteva po debirokrakratizaciji, ki bi znatno pocenila visoke upravne stroške.

Četrtič moramo zahtevati, da se konečno izvede starostno zavarovanje tudi za ostale delavce in zavarovanje za poljske delavce, kakor je to že bilo določeno v zakonu o delavskem zavarovanju. Zahtevamo, da se k posvetovanju o teh zakonih pokličejo res pravi, **izvoljeni** delegati delavstva, ne pa zopet po kaki ministrski kaprici imenovani mameluki.

V boj za enotno delavsko zavarovalnico, za vso državo, za VSE delavce in nameščence!

V boj proti birokratizmu in nesmiselnemu centralizmu pri delavskem zavarovanju!

V boj za to, da dobe res delavci v svoje roke svojo zavarovalnico!

V boj za takojšnje volitve v zavarovalnico in delavsko zbornico!

Mislimo, da bo tudi Strokovna komisija, čeprav ima par zastopnikov med imenovanimi prisedniki v teh organizacijah, šla z nami v enotni fronti v boj za te zahteve, ki predstavljajo **minimum** tega, kar mora delavstvo od zavarovalnice zahtevati.

O podrobnostih bomo pisali v prihodnjih številkah.

DELAVEC, KI PRAVI, da je strokovno organiziran, pa ni naročnik delavskega časopisja, je kakor vojak brez puške.

Mednarodni pregled.

Meksika.

Zelo zanimivi so zakoni v državi Yucatan, kjer že nekaj časa obstoja delavska vlada. Po obstoječih zakonih mora podjetnik oddati 5% čistih dohodkov finančnemu ministrstvu. Povprečni delavni čas znaša 6 ur dnevno, najdaljši delavni čas, ki je sploh dovoljen pa je 8 ur. Strokovne organizacije imajo pravico, da za obrate s težkim delom in v obratih, kjer je delo za zdravje škodljivo, zahtevajo tudi krajši delavni čas kot 6 ur. Ob sobotah se dela le 3 ure, ki se pa plačujejo kot poln šiht. Čezurno delo se plačuje s 100% poviškom. Delavke-matere se oprostijo dela 2 meseca pred in 2 meseca po porodu, za kateri čas dobivajo polno plačo. Podjetnik, ki bi poskušal štrajk s silo ali s štrajkbrecherji udušiti, se kaznuje z zaporom od 15 dni, če se ne pregreši zoper druge zakone, ki predvidevajo še strožje kazni. Če hoče podjetnik delavstvo izpreti (Aussperrung), mora delavec plačati 3 mesece vnaprej. Za izvanredne slučaje se sestavi komisija iz zastopnika delavske vlade, zastopnika delavstva in zastopnika podjetja.

Japonska.

Število zaposlenih žensk je znašalo leta 1920 nad 3 milijone. Od teh je zaposleno nad 1,400.000 pri poljedelstvu, ostale pa v privatni industriji.

Avstralija.

V Viktorijo bodo letno naselili po 2000 naseljencev. Angleška vlada bo za vsakega naseljenca plačala po 300 funt šterlingov, kar znaša petino vseh stroškov naseljenja.

Amerika.

I. W. W. (revolucijonarne strokovne organizacije) so proglasile generalno stavko in zahtevajo osvoboditev političnih in strokovnih zaupnikov, ki niso zagrešili drugega, kot da so vršili svojo dolžnost kot zaupniki revolucijonarnih organizacij. V stavko so stopili lesni delavci, pristaniški delavci, stavbinci in delavci na oljnih plantažah.

V stavbinski stroki se opažajo znaki bližajoče se krize. Dela primanjkuje, delavstvo pa zahteva večje plače. Organizacija določa, koliko sme posamezen zidar dnevno zazidati opeke in s tem preprečuje, da bi se množile vrste brezposelnih. Podjetniki so s 1. majem zvišali mezde brez štrajka. Mezde znašajo: štukateri 12 dolarjev na 8 ur, ostale kategorije od 12—7 dolarjev.

Rusija.

V Rusiji so odpravili nočno delo v pekovski obrti, ker nočno delo škodljivo vpliva na zdravje pekov in ker se delo ponoči težje kontrolira. Odpraviti nočno delo pri pekih, se je celo v Rusiji, kjer ima delavstvo absolutno moč, težko izvršilo, ker so peki sami, navajeni na dolgoletne tradicije, kazali prav malo razumevanja za to koristno reformo. Treba je bilo nastaviti posebnega kontrolorja in vršiti pritisk na strokovne organizacije, da so se izvajali izdani sklepi.

Posebno zaščito vživa v sovjetski Rusiji ženska. Plače žensk so izenačene z moškimi. Ženska se ne sme vporabljati za težka dela, če pa se ženska vporablja pri prevažanju ali prenašanju tovorov, so določene maksimalne teže. Nočno delo je prepovedano za ženske. Za noseče ženske in za žene po porodu so izdane obširne zaščitne mere.

VSAK ČLOVEK, razen lenuhastega malomeščana, goji vročo željo po potovanju. Bogataši prepotujejo svet v zabavo, a siromaki ga prehodijo kot delavci, iščoč si kruha.

Poročilo

I. rednega občnega zbora »Podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru«.

V nedeljo, dne 13. maja t. l. je zbrala mala dvorana Gambrinove pivovarne v Mariboru delegate »Podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru« k I. rednemu občnemu zboru.

Delegati so se zbrali v polnem številu, da slišijo poročila, ki jim je obetal dnevni red I. rednega občnega zbora in sicer:

1. Prečitanje zapisnika zadnjega izrednega občnega zbora.
2. Poročilo predsedstva o poslovanju v letu 1922.
3. Poročilo revizorjev.
4. Določitev višine podpore pogrebnega društva in »Tovariške zveze«.
5. Sklepanje o skupinskih predlogih.
6. Volitev volilnega odbora.
7. Volitev društvenega vodstva in
8. Slučajnosti.

Predsednik društva gospod Fischer Franc je kmalu po napovedani 10. uri otvoril zborovanje ter pozdravil najprej delegate, zahvaljujoč se jim, da so se v tako častnem številu odzvali povabilu. Nato se je spomnil vseh med časom od zadnjega občnega zbora starega društva »Verein zur Unterstützung in Sterbe- und Erkrankungsfällen für Arbeiter und Bedienstete der Südbahngesellschaft v Mariboru« do današnjega zborovanja novega društva umrlih članov, ter pozval navzoče, da počaste njihov spomin, naj vstanejo. Pozdravil je na to še višjega revidenta gospoda Repiča Franca, kot sekvestra starega društva, nakar je podal besedo zapisnikarju gospodu Dobaju Hermanu, da prečita zapisnik zadnjega občnega zbora starega društva.

Zapisnik se je vzel z odobrenjem na znanje.

Predsednik je na to podal svojo izčrpno poročilo, ki so ga odposlanci vzeli z zadovoljstvom na znanje ter podal besedo blagajniku gospodu Lorgerju Simonu.

Gospod Lorger je v obširnem govoru poročal o denarnem in premoženjskem stanju društva, pojasnil dohodke in izdatke, ter dal slednjič na razpolago blagajniško knjigo, da se zamorejo delegati prepričati o resničnosti njegovih izvajanj.

Še predno bi imela poročati računska preglednika, je podal predsednik besedo g. Repiču, kot bivšemu sekvestru starega društva.

Gospod Repič je imel na to sledeči govor. »Cenjeni zborovalci! Na povabilo gospoda predsednika naj se jaz kot bivši državni nadzornik in sekvester društva »Verein zur Unterstützung in Sterbe- und Erkrankungsfällen für Arbeiter und Bedienstete der Südbahngesellschaft v Mariboru« udeležim I. rednega občnega zbora »Podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru«, sem se temu povabilu radovoljno odzval in mi je v izredno čast, da morem podati vam, cenjeni delegati, poročilo o svojem ter o delovanju onih mož, ki so si iztekli največjih zaslug za društvo od prevrata do današnjega dne občnega zbora, ki je najlepši triumf njihovega dela in truda.

Cenjeni delegati! V duhu vas najprej popeljem v one zgodovinske čase, ko se je porajala naša mlada domovina v dobi od prevrata in v čase za njim se moramo za-

Plačaj takoj članarino svoji strokovni organizaciji!

misliti, ako hočemo umeti veliki pomen in veličino današnjega občnega zbora. Ako že prištevamo tiste čase zgodovini, vendar niso za nas sodobnike, ki smo jih preživeli, še tako daleč, da bi se ne mogli spominjati baš tistega dela, truda, strahu in bojazni za našo porajajočo se Jugoslavijo, ki smo ga mi zavedni jugoslovenski železničarji imeli in doživeli.

Ob razpadu bivše avstro-ogrske monarhije, ob zgodovinskih dneh koncem oktobra 1918 je bilo onih, ki so verjeli v prevrat in polom, bore malo in teh le peščica, ki so se zavedali težavnih nalog, katere so jih čakale po porodu naše države. Dober mesec pozneje, 1. decembra 1918 se je izvršil državnopravni čin ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev in vrsta onih, ki so čutili in verjeli v našo svobodo, našo samostojnost, se je znatno pomnožila. Veselili smo se naše svobode, naše samostojnosti in mislili, da je praznik odslej tudi vsak delavnik. Omamljeni od čuvstva, da smo prosti sinovi majke Jugoslavije, smo v brezdelju živeli lepe dneve naše mlade in zlate prostosti. Zaman so se takrat oglašali glasovi, da naj bo veseljačenja in praznovanja konec; zaman so klicali isti glasovi: na delo! Nihče se ni hotel udinjati delu s tistim globokim razumevanjem porodnega trenutka in porodnih bolečin naše nastajajoče države; vojna, dolgotrajna in kruta je pač zapustila vsem zločesto dediščino lahkomiselnejšega življenja, utisnila je pečat svoje dobe vsem v neizbrisen spomin.

Klic »na delo!« ni našel dovolj posluha; nalezljiva bolezen letargije ter apatije se je pogubonosno razpasla v inteligenci; brezbrižnost in delamržnost pa sta objeli delavski stan. Nihče ni resno razmišljeval, da bo naši svobodi, da bo naši samostojnosti kmalo odklenkalo, ako se prav kmalo ne otresemo in rešimo teh opasnih bolezni našega narodnega života. Baš inteligenca naj bi z dobrim vzgledom prednjačila; ona naj bi prva pokazala delavoljnost, neomajno vstrajnost ob ustvarjanju in urejevanju naše države.

(Konec prihodnjič.)

Občinski delavci.

Ljubljana.

Pred kratkem ste dobili povišanje mezd in tudi kar še dosedaj niste imeli pri občini: delavske zaupnike, ki pa so trn v peti nekaterim gospodom priganjačem, n. pr. cestnemu nadzorniku g. Štruklju. Ta se ne more privaditi, da bi on, nadzornik cest mesta Ljubljane, ne smel kričati nad delavci: barabe, lenuhi, »šnopsarji« in slično, kar se je pač lepega naučil pri kapitalistični gospodi. Vam g. najvišji cestni nadzornik Štrukelj, povemo sledeče:

Mi smo pošteni delavci, ne barabe. Lenuharil dosedaj tudi še ni nobeden, ceste smo držali v redu, kakor nam je bilo ukazano. Bili smo vedno na razpolago, tudi ob dveh ponoči, zato nas pitate z žganjarji, bili smo pa lakote pijani. Mi vemo, da vas boli, ker smo organizirani vsi do zadnjega in da postajate kar zelen od jeze. Svetujemo vam, da sedete na kamen, da vam potegne jezo ven. Težko je, če postane iz delavca gospod. Tudi vi ste bili navaden zidar — da ste danes cestni nadzornik, se imate zahvaliti gospodom, ki so ljubili protekcijo in petolizce, katerih je bilo skozi 30 let vedno dovolj na magistratu.

Odkar pa so prišli v občinski svet ti preklicani »komunisti« ali kako se jim reče, vse prebrskajo. Lahko še zavohajo, da jaz nimam nobene izkušnje, da bi bil cestni nadzornik in bom na stara leta moral še skušnjo delati, katero je pa pri današnjem učenem svetu težko narediti. Lahko tudi padem — potem bo pa moje slave konec in mi ne kaže drugega, da bom prijel za kelo in kladivo pa bom moral stare »šiše« flikati. To bi bilo pa krivično za g. Štruklja, uradnika, pardon nadzornika. Ravno mi je prišlo na misel, da imajo mestni nastavljenci tri kategorije za draginjske osebne doklade. To je takole: v I. kategoriji je od 1 Din do 16 Din na dan, v II. kategoriji je od 16 Din do 30 Din. V to kategorijo spadajo: sluge, monterji, inštaleterji, izprašani kurjači, mojstri, delovodje itd., kakor se raztegne. I. kat. do 16 Din, II. kat. do 28 Din, III. kat. pa do 30 Din. V zadnji kategoriji so samo uradniki. Ker pa tukaj ni prave kontrole, pa so zlezli v tretjo razni g. Štruklji, Fortiči, Kende et konzortes, sami gospodje, ki imajo lepe obraze in so prikupljivi.

A, tako je ta stvar. I. kat. 16 Din, II. kat. 28 Din, III. kat. 30 Din. Prosim te, sodrug urednik, čuj: V plinarni sta dva monterja, eden 30 let, drugi pa 20 let v službi in tičita tudi že v II. kat., samo da se dosedaj zanje ni še nič raztegnila, da bi prišla do 28 Din, kakor jih ima g. Štrukelj. Če je res, jaz ne vem, bodejo že drugi pregledali, saj je več ljudi, ki se za take stvari zanimajo. Želeti bi bilo, ker vsi služimo enega gospodarja, eden se je učil 3 leta zidarstva, drugi so se pa po tri leta ključavničarstva. Seveda, zadnji se valjajo po jarkih, cestah, kletch, ko napeljavajo plinove cevi, tako da se ga včasih tako napijejo, namreč plina, da ga morajo prijeti tam zaposleni tovariši pomagači, da ga hitro prinesejo na sveži zrak, če ne bi moral izdihniti. Če bi slučajno prišel mimo g. Štrukelj, gotovo bi rekel, da je žganja pijan — pa je plina. Nekje se je govorilo, da se dobijo, in tudi pisalo se je, da se bodo izplačali neki procenti. Nevem, kaj je to procent, zamo zdi se mi, da so nam obljubili 35% in 50%. V plinarni še doslej ni nobeden dobil teh procentov. Tu ima besedo g. ravnatelj, on bo že pojasnil.

Drugič opišemo še malo g. Fortiča. Za danes samo to, da ima imenovani gospod nekam čudne navade pri ravnanju z izprašanimi kurjači elektrarne. On je že začel vpoštevati izvoljene zaupnike, seveda bolj malo še dosedaj, pa se bo že navadil počasi. Kakor rečeno, čudne navade ima ta mož. Dokler so zaupniki v tovarni, ne reče nič, ko pa slednji zapustijo obrat, pa lop po kurjačih. Predpisano je, da kurjač ne sme zapustiti kotla, a za g. Fortiča taki predpisi nič ne veljajo. On enostavno ukaže, da mora kurjač čistiti stvari, ki ne spadajo njemu in to daleč proč od kotla. V tem času pade para, da se mora kurjač na vse pretege mučiti in skakati, da zopet napravi dosti pare. Take stvari uganja g. Fortič s kurjači. Prosimo pristojno varnostno inšpekcijo, da naredi red v elektrarni.

Vam pa, delavci, kličemo: **na delo za vaše pravice! Organizirajte se vsi do zadnjega, ker v slogi je moč, v neslogi je pa pogin.**

Naj živi naša zveza mestnih delavcev!

Klub Neodvisne Delavske Stranke Jugoslavije v občinskem svetu bo gotovo rad ukrenil vse potrebno, da se omenjene krivice, ki se godijo delavstvu, popravijo. Ker je gotovo še obilo drugih slučajev, pozivamo vse organizirane mestne delavce, da javijo vse slučaje po svojih zaupnikih organizaciji, ki bo ukrenila vse potrebno, da pride delavstvo do svojih pravic.

Stavbinskim delavcem.

Neznosna draginja in prenizke mezde so privedle tudi stavbinsko delavstvo v obupno stanje. Da se rešijo gladovne smrti, katera jim preti, so stavili podjetnikom svoje zahteve za poboljšanje svojega položaja. Četudi so stavljene zahteve bile majhne in malenkostne, podjetniki niso hoteli sprva niti odgovoriti nanje. Na ponovne urgence pa so odgovorili, da z ozirom na slabo konjunkturo v stavbinski stroki ne morejo pristati na nobeno povišanje mezd. Na tak nečloveški odgovor je organizacija stavbincev prosila inspekcijo dela, da posreduje.

Inspekcija dela je sklicala pogajanja, na katerih so podjetniki izjavili, da imajo dovolj delavcev, ki so zadovoljni s sedanjimi mezdami in se ponujajo celo delavci, ki so pripravljeni, da stopijo v delo za nižje plače, kot so danes že v veljavi in da vsled tega ne pristanejo na nobeno povišanje mezd.

Žal, da so navedbe glede delavcev, ki se ponujajo za celo nižje plače kot so danes, le resnične in da delavci pristajajo na to, da delajo mesto 8 ur po 10 in nekateri še celo po 14 ur dnevno. S svojimi nadurami povečajo brezposelnost in s tem tudi otežkočajo borbo za povišanje mezd, ker podjetniki pravijo, če delavci v 8 urah ne zaslužijo dovolj, pa naj delajo po 12 ali 14 ur, pa bodo bolje in več zaslužili.

Borbo za poboljšanje položaja otežkočujejo tudi oni delavci, ki ne pokazujejo dovolj zanimanja za organizacijo in ki se puste izrabljati v akordnem delu. Delo v stavbinski stroki zavisi od konjunkture. Lansko leto, ko se je gradilo mnogo stavb, je bil položaj stavbincev mnogo ugodnejši, kot je letos; ko vlada veliko pomanjkanje dela. Lansko leto je bilo v Ljubljani zaposlenih celo mnogo delavcev iz ostalih pokrajin, letos primanjkuje dela še za domače. Brezposelnost, ki je v veliki meri kriva današnjega mizernega stanja v stavbinski stroki, je posledica kapitalističnega načina produkcije, kjer se ne producira po potrebi in povpraševanju, ampak radi profitarstva. Brezposelnost pa povečavajo tudi oni delavci, ki garajo po več kakor 8 ur na dan. Ce delata 2 delavca po 12 ur na dan, bi se lahko zaposlilo tretjega in vsak bi delal 8 ur. Če jih dela 200 nadure, odjedajo 100 drugim delo in kruh, če jih dela 2000 nadure, odjedajo 1000 drugim zaslužek.

Iz tega bednega stanja ne bo nihče rešil stavbinskega delavstva, če si oni sami ne bodo pomagali, če se ne bodo vsi zaposleni in nezaposleni organizirali v čvrsto jednoto in če ne bodo solidarni in požrtvovalni v boju za izboljšanje svojega položaja.

Stavbinski delavci! Združimo se, dokler še nismo zgubili vseh postojank. Organizirajmo se in širimo med gladne mase stavbinskega delavstva idejo razredne borbe. In kadar vas bo večina organizirana, kadar bomo imeli v organizaciji tudi brezposelne, takrat bomo z oderuškimi podjetniki drugače govorili, ker nas ne bodo mogli plašiti z brezposelnimi, ki so pripravljeni delati, kadar bomo mi v boju.

Živela stavbinska organizacija!

Živel boj stavbinskih delavcev!

LIPCA PRI ŠKOFJILOKI. Stavbinsko delavstvo je že tako izstradano in izmozgano, da le še životari. Že od marca meseca čakamo na povišek plač, pa še do danes nismo nič dobili. Zato se naj prosi, da nam mesto za 30 odstotkov zvišajo, vsaj za 30 odstotkov znižajo, da bomo vsaj tedaj pokazali zobe, kako grizejo.

Gladujoči stavbinci.

STAVKOKAZI so najgrši izmeček proletarijata, ker pomagajo vihteti bič nad delavskim razredom.

Železničarji.

Nezaupnica Centralnemu Akcijskemu Odboru v Beogradu.

Brez prikrivanja moramo povedati, da je rezultat konference v Beogradu enak ničli. Prišli smo do prepričanja, da je sodelovanje s sedanjim CAO brezuspešno in zato brezpredmetno. Razlogi:

1. CAO, po našem mnenju, nima ne resne volje, ne potrebne energije za izvedbo kake resnejše akcije.

2. Uslužbenci v Srbiji nimajo smisla za organizacijo in samopomoč, ker je mnogim njihova plača le postranski zaslužek.

3. Uslužbenci v Srbiji so povečini partijski, ki pridejo na površje s stranko in z njo tudi izginejo. Dokler nimamo enotne pragmatike, ni pričakovati, da bi se oni odločili za kak resnejši nastop.

Iz teh razlogov izreče Pokrajinski akcijski odbor Ljubljane po sklepu svoje seje z dne 18. t. m. sedanjemu Centralnemu akcijskemu odboru v Beogradu **nezaupnico.**

Ta žalostni zaključek, ki ga je rodila belgrajska konferenca, bi sicer utegnil koga moralno potlačiti, če nas ne bi spodbujala beda, da nadaljujemo, kar smo začeli, ako nočemo v kratkem poginiti.

Za četrtek 28. junija (Vidov dan) je PAOL sklical v Zidani most konferenco vseh akcijskih pododborov, kjer se bo odločalo o bodočih korakih.

Pokrajinski akcijski odbor Ljubljana.

Kaj je z rezultatom volitev v bolniško blagajno?

Razpisane so bile volitve drž. želez. v bolniško blagajno v Zagrebu.

Volitev smo se udeležili tudi mi, železničarji Neod. Strok. želez. organizacije, ker je to naša pravica in dolžnost.

Volitve so že končane. »Zveza jugoslov. želez.« in »Savez želez.« sta proti izidu volitev protestirala, ker sta propadla na celi črti. Naša lista je zmagala. Ali ravnat. drž. žel. noče objaviti rezultata. Kaj to pomeni? Ali hoče goljufati? Zahtevamo, da se izid volitev takoj objavi.

Na železnicah vladajo čudne razmere. Mi železničarji moramo ravnateljstvo opozarjati, da vrši **svojo dolžnost!**

Humanitela žel. zdravnika juž. železnice g. dr. Fraunerja napram uslužbencem.

Dne 12. junija 1923 ob 12. uri je prišel sprevodnik Ivan Heller h gosp. zdravniku dr. Fraunerju in ga je prosil, naj mu vzame iz očesa pepel od premoga, ki mu je padel pred dvema dnevoma v oko. Gospod zdravnik ga je pogledal od vrha do nog ter ga je vprašal ali je uslužbenec od kurilnice ali od prometa. Sprevodnik Heller mu reče, da je od prometa. Dobrosrčen zdravnik pa je odgovoril: »Ako imate že dva dni iskro (prah od premoga) v očesu, boste lahko tudi do treh popoldan počakali, da pride vaš zdravnik.«

Heller je moral iti. Šel je z oteklim očesom in neki sodrug v kurilnici-delavnici mu je vzel — dasi ni zdravnik — iskro iz očesa.

To omenjamo zato, da bodo železničarji vedeli, da se ne sme nadlegovati ob 12. ali opoldan, ko je čas obeda, ljudi, ki gredo jesti. Res je, da železničarji nimajo kaj za jesti in zato tega ne razumejo tako, razume pa tisti, ki ima kaj — namreč gospoda.

Z železniškimi zdravniki bomo pa v bodoče drugače se razgovarjali. Kjer ne zaležejo lepe besede, se moramo poslužiti pač drugih polov, ki železniškim zdravnikom ne bodo najljubši.

Kaj je pisal odgovorni urednik »Železničarja« odboru NSŽO.

Cenjeni odbor NSŽO z S.!

Kakor Vam bode znano, se je prestavljanje hrvaškega Železničarja in tisk slovenskega Železničarja prenesel v Maribor, katerega odgovorni urednik sem jaz. Sklepi raznih sej in sestankov so bili, da se osebni napadi v strokovnem glasilu opustijo, na žal se je prestavil članek o s. Žorga tako neokusno, da sem jaz, ko sem ga čital, — pred tiskom mi ni bil znan — podal predsedništvu današnjega železničarskega shoda, kateri se je vršil v Götzovi dvorani, sledečo pismeno izjavo.

Izjava!

Ker se sklepi, — sprejeti na raznih sejah in sestankih —, radi opustitve osebnih napadov v strokovnem glasilo ne upoštevajo, kakor naprimer ta osluden napad na M. Žorga v Železničarju št. 17 od 1. dec. 1922, izjavljam predsedništvu današnjega železničarskega shoda, da sem, — ako se to v bodoče ne opusti —, primoran, komaj sprejeto mesto odgovornega urednika »Železničarja«, isto odložiti. Le tedaj, ako se opustijo osebni napadi od ene, kakor tudi od druge strani je zbližanje mogoče.

Če ravno je zgoraj imenovani (Žorga) morebiti drugega političnega mišljenja kakor pisatelj omenjenega članka, vendar je po mojem mnenju, naš soboritelj.

Moje stremljenje je, kakor najhitreje mogoče eno enotno železničarsko organizacijo vpostaviti, k čemur bode dosli doprineslo, ako se ti osebni napadi opustijo in bi Vas prosil, da tudi Vi v bodoče s tem nehate, od naše strani Vam zagotovim, da se to ne bode več zgodilo.

V »Strokovni Borbi« št. 3 pišete, da je s. Krekič izdal železničarje ob času stavke leta 1920 in s Žorga mu baje na konferenci 5. XI. t. l. ni mogel tega dokazati.

Prosim tozadevno pojasnila.

(Doprinešen dokaz o izdajstvu Krekiča nad železničarji v »Strokovni Borbi«, št. 3. in 4. 1922. Op. ur.)

S sodružnim pozdravom!

Smasek Franc
Kejžarjeva ul. 9/II
Maribor

Maribor 3. XII. 1922«

(Pismo Zmazeka objavljamo nepopravljeno z vsemi napakami.)

Tako je pisal g. Smasek v decembru, ko je koval v duhu načrt, kako spoji »Neodvisno strok. žel. org.« s »Savezom«, s Krekićem na čelu. Njegova izjava je ostala samo izjava, tako za »hec«. Ne bodo šli železničarji v »Savez«, nego oni prehajajo že od »Saveza« v »Neodv. Str. Žel. Org.« Tistih 500 članov »Saveza« se krči še bolj. To je tudi najpametnejši odgovor na ostudne napade (besede Smaseka) »Železničarja« od 15. junija 1923 pod odgovornim uredništvom g. Smasek Franc, Kejžarjeva ul. 9./II., Maribor.

Železničarji! Prisegali boste!

Medtem ko železničarji kriče po obleki in ko prosijo za kruh, pa si izmišljuje ravnateljstvo razna nadomestila. Zdravnikom ukazuje, da železničarje zdravijo na ekspresssnačin, za druge zopet upeljava nadure, da pozabijo na neumno navado, ki jo imajo železničarji, ki še trikrat na dan jedo, za zabavo železničarjem pa bo priredilo ravnateljstvo južne železnice službeno priseganje, za katero je izdalo posebno okrožnico, dne 12. januarja. Okrožnica pravi, da naj se osobje prisege udeleži trezno in v lepi obleki. V kateri obleki pa. Najbrže v oni, ki je že dva meseca »na vidiku« in katero bomo dobili »prihodnji teden«, ko bo imel svoj god sv. Nikoli. In da bodete trezni železničarji! Kdor čita to okrožnico, ki povdarja treznost, bi mislil, da normalno železničarji niso trezni in da jih je treba opozoriti, da bodo pri prisegi trezni. Bolje bi bilo, če bi ravnateljstvo preskrbelo, da železničarji pri prisegi ne bodo lačni, ker drugače se lahko zgodi, da bodo železničarji med prisego držali figo v žepu. Kaj pa potem?

Mesto kruha — šikane!

Obratno ravnateljstvo južne železnice je pod št. 808/san. 23, izdalo 13. junija sledečo okrožnico:

Predmet: Marodiranje uslužbencev in delavcev.

Vsem gg. železniškim zdravnikom in njih namestnikom!

V poslednjem času se množe prijave obolenj uslužbencev in delavcev v tolikem številu in v takih okolščinah, ki upravičujejo sum, da ne gre za dejanska obolenja, marveč, da igrajo pri tem posebno vlogo drugi vzroki, ki niso v nikaki provzročni zvezi z dejansko službeno nesposobnostjo radi obolenj.

Dogajajo se slučaji, da prometniki, uslužbenci in delavci priglašajo pretvezna obolenja in stopajo v stalež bolnikov z namenom, da bi se na ta način izognili neljubi in njim ne ugajajoči premestitvi ali dodeljenju službenim mestom, ki jim ne prijajo. Stopajo v stalež bolnikov in v tem staležu ostajajo, hoteč doseči na zloraben način zaželjeno premeščenje, prekategoriziranje ali predčasno upokojitev oziroma provizijoniranje, dasi so še usposobljeni za nadaljnje službovanje in ni nikakega povoda, trpeti jih tedne in mesece v staležu bolnikov.

Strokovni oddelki, ki morajo v takih slučajih skrbeti za dostavo namestnikov, so v skrbeh, ker rezervnih uslužbencev — po-

sebno onih za uradniško službo — ni preveč na razpolago in so primorani uvajati, da služba ne trpi, daljši službeni čas.

Opozarjamo gg. žel. zdravnike na tozadevne okrožnice št. 595/san. 22 in 590/san. 22 ter jih pozivljamo, da v svojem delokrogu preprečujejo z vso resnostjo vsak poskus zlorabnega priglašanja v stalež bolnikov oziroma vsako neupravičeno marodiranje uslužbencev in delavcev.

Gg. žel. zdravniki naj vestno in točno pregledajo priglašujoče se bolnike ter naj odklanjajo priznati za bolne one osebe, o katerih so se prepričali na podstavi ugotovljenega izvida, da so sposobne za delo in službo. Zlasti naj izvajajo točno veljavne predpise o kontroli bolnikov ter naj obstojajo na zahtevi, da se imajo zlasti sumljivi maroderji zglašati vedno k zdravniški kontroli v zdravniški ordinaciji v smislu okrožnice štev. 441/san. 22.

Zlorabno in neupravičeno marodiranje je zaprečevati in onemogočati z vsemi danimi sredstvi in z vso resnostjo v interesu potrebne discipline in v moralnem ter materijelnem interesu železniške uprave, bolniške blagajne in nič manj v interesu uslužbencev in delavcev samih. Taki maroderji uživajo neupravičeno in zlorabno prispevke za bolniško zavarovanje uslužbencev in delavcev ter jih in njih rodbinske člane dejansko in zlorabno oškodujejo.

Ravnatelj: **inž. Šega**, s. r.

Okrožnica glasno priča, da železničarji vsled gladu dobesedno umirajo, da se množe slučaji bolezni in da gredo fizične moči železničarjev h kraju. Normalen človek bi pričakoval, da bo ravnateljstvo železnice v lastnem interesu podvzelo potrebne mere, da se nenavadno veliko število obolelih zmanjša, t. j. da bo svojim uslužbencem dalo več sredstev za preživljanje, da jim bo povišalo plače. Toda ne. Ravnateljstvo hoče obolelost preprečiti na ta način, da vpliva na zdravnike, da oni na umeten način »zdravijo« na hiter in poceni način obolele železničarje. S takim svojim nekvalificiranim postopanjem se ravnateljstvo juž. železnice degradira samo na stopnjo srednjeveških valpetov in afriških priganjačev sužnjev, ki so na podoben nečloveški način gonili bolne sužnje na delo, dokler jih ni rešila smrt.

Gospodje pri ravnateljstvu, spametujte se! Manometer naše potrpežljivosti kaže že čez rdečo črto, varnostne ventile ste sami zamašili s tem, da odganjate naše zaupnike, vse kaže, da provocirate eksplozijo. Pazite se!

Čitajte, neorganizirani železničarji.

Naše stanje je strašno mizerno. O tem Vam ne bomo govorili, Vi čakate, da se Vam zboljšajo plače. Vi pričakujete od organizacij, ki delujejo v akcijskem odboru, da Vas rešijo.

Vi sprašujete, kedaj bo kaj, kaj so naredili delegati v Beogradu.

In ko slišite nepovoljne besede, govorite nejevoljno.

»Nafarbali so nas.«

Mi Vas pa vprašamo:

»Koga so nafarbali? Vas? Ali ste organizirani? Niste. Vidite, Vi niste organizirani, zato Vas tudi ne more nikdo nafarbali.«

Vi zahtevate, da se nekaj ukrene. Ukrenejo pa lahko le organizirani železničarji. Oni lahko stopijo v boj, ne da bi se bali izdaje — ker so organizirani. Ali Vam, neorganiziranim, kako naj Vam zaupajo? Ako že Vi nimate korajže in volje, da bi bili organizirani, ako se bojite žrtve, plačati članarino, ki je tudi dokaz žrtve posameznike za skupno korist, kako boste imeli korajžo stopiti v akcijo, recimo v stavko ali kaj takega? Ali ne boste v odločilnem trenutku izdali organizirane? To se je vedno dogajalo dosedaj. Ali morda mislite, da morajo organizirani žrtvovati sebe zato, da boste Vi želi uspehe?

Ako torej Vi vse to premislite in premislijo organizirani, lahko opravičeno rečejo: »Molčite, ker ste največji strahopetci. Za Vas mi ne bomo tvegali svojih glav. Vi niste organizirani, zato tudi niste porok, da boste vztrajali v boju z nami.

Zato Vam kličemo: Organizirajte se takoj! Vojska, ki stopa v boj, mora biti disciplinirana. Brez organizacije pa ni discipline. Brez vsega tega pa tudi ni uspeha. Vsi moramo doprinesti svoj del, vsi se moramo žtvovati.

Mi Vam danes kličemo z vso resnostjo v uri, ko gladujemo vsi in ko ni izgleda pomoči.

Kdor pričakuje, da mu bo kdo pomagal, bo čakal do smrti! Sam si mora pogati vsak, in to le, če nastopi kot organizirani član mogočne stvorjene mase.

Če pa mislite, da Vam kdo kaj pribojuje in se za Vas žrtvuje, pa le mislite. Boste pač gladovali, dokler se ne zgrudite onemogli na tla.

To so naše besede in naš klic.

Takoj vsi v Neodvisno Strokovno železničarsko organizacijo.

Organizirani železničarji.

Iz sej odbora provizijskega inštituta.

Član odbora s. Jernejčič poroča, da se je članom provizijskega sklada, ki so služili na progi južne železnice, pripadajoči po prevratu Italiji, od te odtegoval članski prispevek. Ko pa je potem te proge in z njimi tudi železničarje prevzela Jugoslavija, so jim prispevki bili za čas, ko so službovali pod Italijo, še enkrat odtegnjeni. Tako so ti člani morali plačati prispevke dvakrat. — Predlaga, naj bi se ti dvakrat plačani zneski vrnili prizadetim nazaj.

Predsednik je odgovoril, da dosedaj še italijanske državne železnice niso poročale, da so prizadetim članom odtegnile prispevke. Pač pa bo uprava podvzela korake, da to stvar uredi.

Predlog, naj bi bila čakalna doba za pristop k provizijskemu skladu 2 ne pa tri leta.

Predlog, da tisti delavci letnika 1895, 1896, 1897, 1898, ki so v vojnem času kot železničarji bili od vojne službe oproščeni, v letu 1920 in 1921 pa poklicani k 6 mesečnim orožnim vajam ter se jim je ta čas od južne železnice kot nepretrgano službovanje zaračunil, naj se sprejmejo v provizijski sklad s tistim letom, v katerem so nastopili svojo službo.

Ta predloga se bodeta obravnavala z zastopnikom ministra saobraćaja Jugoslavije.

Tretji predlog, da se tistim starim članom provizijskega sklada, ki so pri južni železnici že več let pred 1910 letom služili in katerim je provizijski inštitut glasom § 44., točka 3., že polovico let zaračunil v članstvo, tudi zaračuna druga polovica let proti naknadnemu plačilu ali pa, če mogoče zastonj, se bo tudi obravnaval z zastopnikom ministra saobraćaja Jugoslavije.

Nadalje se je sklenilo, da se dotičnim železničarjem nenastavljencem, ki so med vojno služili južno železnico, prizna še 6 mesecev v provizijski sklad, tako, da je sedaj vsega skupaj vštetih dva in pol leta.

Zidani most. Posmrtnina za umrlo ženo člana Viktor-ja Musar, kretnik v Radečah pri Zidanem mostu, se je izplačala v znesku 250 Din. (Še po starem pravilniku.)

Maribor. Podružnica NSŽO se krepko razvija. Železničarji se že orijentirajo in spoznavajo, da je NSŽO edina železničarska organizacija, ki zastopa resnično koristi železničarjev. Sodrugi, le vsi v to organizacijo.

Borovnica. Pri nas podružnica zopet pridno deluje. Hoteli so jo nekateri ovirati, a se ni dalo. Mesto manj, imamo več članov. Železničarji vemo, da se moramo vedno bolj tesneje združiti, ne pa se cepiti.

Logatec. Tukajšnja podružnica je imela dobro obiskan društven shod. Govoril je od centrale s. Furlan. Nekateri člani so se ustrašili povišane članarine. Ni nam jih žal. Dokazali so, da bi nas tudi v slučaju akcije zapustili.

Kranjska gora. Vse se probuja iz spanja. Tudi mi smo se začeli gibati iz spanja v katerega nas je sunil beli teror. Leta 1920 smo tukaj imeli vplačevalnico s 30 člani. Danes je ni. Kje ste železničarji? Ali se bojite pokazati kapitalistu, da še živite? Saj vendar imate pravico do življenja, kakor oni. Ali se še niste naveličali prošenj? Združimo se, organizirajte se, da bomo lahko mesto prošenj zahtevali.

Neodv. Strok. Žel. Org. je naša organizacija. Vsi se vpišite. Pa ne samo vpišite, delujte v nji. Z združenimi močmi si priborimo zboljšanje in zmago. O, kapitalisti dobro vedo to, zato se trudijo, da bi nas zazibali v spanec z raznimi narodnimi in verskimi organizacijami. Oni so siti, zato lahko kriče »Živela domovina«, lahko hodijo na božja pota in imajo čas moliti za »srečo tega življenja«, saj je njih molitev uslišana vedno. Nekateri se boje, češ, enkrat smo bili organizirani, pa so nam organizacijo razpustili. Sedaj pa se to lahko zopet zgodi. O, seve, se lahko. Ali ravno to vas ne sme strašiti. Stokrat jo razpustijo, a mi se stokrat organiziramo. Zato, železničarji Kranjske gore: Organizirajmo se in vpostavimo si vplačevalnico Neodvisne Strokovne Železničarske Organizacije!

ZAHVALA.

Podpisana Marija Kavčič iz Borovnice, vdova po umrlem železničarju Ivanu Kavčič, potrjujem prejem 1000 Din (tisoč dinarjev) posmrtnine, ki mi jih je izplačala »Neodvisna strokovna železničarska organizacija za Slovenijo« in se obenem zahvaljujem.

Borovnica, 17. junija 1923.

Marija Kavčič.

ZAHVALA.

Najtopleje se zahvaljujem vsemu osobju tukajšnje kurilnice za podporo 203 Din, ki so mi jo naklonili kot pomoč v moji težki bolezni.

Kurilnica Borovnica.

Anton Slemenšek.

Pripravljajte se na akcijo!

Železničarji čujte! — Obleka na „vidiku“.

Kakor se doznava iz zanesljivega vira, dobimo obleko in škornje že „prihodnji“ teden!

Mezdna gibanja.

Pred stavko mornarjev in pristaniških delavcev. »Glas Pomoraca«, organ Saveza jugoslovanskih pomoraca objavlja proglas: »Pomorci! Došao je čas akcije!«, v katerem objavljajo, da zapuste delo 21. t. m. če se do tedaj ne ugodi njihovim zahtevam za poboljšanje mezd, katere so vložili že lansko leto aprila. Pomorci zahtevajo: 100% povišanje plač častnikom, 120% povišanje za moštvo, delavni čas naj se uredi in nadure naj se plačajo v smislu določb zakona o zaščiti delavcev.

Položaj pomorcev je skrajno beden in njihova borba je tudi naša borba. Po svojih močeh bomo podpirali pomorce. Živeli naši pomorci!

Stanje brezposelnih grafičnih delavcev. Iz »Grafičkog radnika« posnemamo, da je v Beogradu 68, v Ljubljani 25, v Novem Sadu 18, v Osjeku 18, v Sarajevu 21, v Bečkereku 15 in v Zagrebu 76 brezposelnih.

Jeseniški kovinarji so v mezdnem gibanju. Kranjska industrijska družba na stavljene zahteve (40%) ni odgovorila. Obljublja, samo obljublja. Kovinarji se pripravljajo za stavko. Nihče naj ne potuje na Jesenice.

Kovinarji v Osjeku stavkajo. Nihče naj ne potuje tja.

Brivski pomočniki v Beogradu še stavkajo. Ne potujte v Beograd. Nabirajte prostovoljne prispevke za stavkujoče in pošljite jih v Beograd, Kosovska ulica 39, Savez Berberskih radnika.

Štrajk usnjarjev v Nišu se je končal s popolno zmago delavcev.

Usnjarji v Osjeku so v stavki. Ne potujte v Osjek.

Kovinarji naj ne potujejo v Smederevo, ker so kovinarji v mezdnem gibanju.

Savez Radnika metalne industrije in obrti se je preselil v Sarajevsko ulico 87, kafana »Srbija«, telefon št. 1264, Beograd.

Lesni delavci v Sirču so v stavki. Ne potujte tja.

Kovinarji ne potujte v Zagreb, Subotico in Jagodino, kjer se nahajajo kovinarji v mezdnem gibanju.

Med živilskimi delavci v Valjevu vlada velika brezposelnost. Ne potujte tja!

Sodruga M. Kaljevića, centralnega sekretarja CRSOJ so zaprli, ker sta ga dva detektiva obtožila, da je na shodu 1. majnika pozival delavce, da vzamejo puške in da ubijajo na ulici kogar srečajo. Obtožen je bil po § 1 zakona o zaščiti države, ki predvideva kazen 20 let ječe. Sodišče je sodr. Kaljevića oprostilo. Policija je pa za eno moralno klofuto bogatejša.

Objave.

Po sklepu seje ZNSO z dne 24. maja 1923 se vrši v nedeljo 24. junija 1923 ob 9. uri dopoldne

SEJA ŠIRŠEGA ODBORA ZNSO

v Delavskemu domu v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo tajništva.
2. Poročilo blagajnika.
3. Poročilo posameznih organizacij.
4. Poročilo o položaju.
5. Strokovna Borba.
6. Ujedinjenje strok. organizacij.
7. Razno.

Vse organizacije se pozivajo, da pripravijo za širšo sejo potrebna poročila o delu v preteklem polletju.

PROFIT TRBOVELJSKIH MAGNATOV. 1 delnica Trboveljske premogokopne družbe, ki jo da družba svojim akcijonarjem za 26 Din in nekaj par je vredna na borzi čez 1100 Din. Tako družba deli denar med svoje delničarje, ki so ga ji prigarali bedno plačani rudarji.

Občinska politika in strokovne organizacije. Stanovanjska vprašanje, aprovizacija, socijalno politična vprašanja, z vsemi temi vprašanji se ima pečati občinska politika. Vsa ta vprašanja pa zelo živo zanimajo tudi strokovne organizacije, ker imajo ž njimi redno opravka. Zato pa ima strokovno organizirano delavstvo velik interes na občinski politiki. Klub občinskih svetovalcev NDSJ. nas je obvestil, da bo prirejal redne javne tedenske seje, kjer se bodo razpravljala vsa aktuelna vprašanja ljubljanske občinske politike. Na te seje vabi vse strokovno organizirano delavstvo brez izjeme, ali je priključeno Zvezi neodvisnih strokov. organizacij ali pa Strokovni komisiji. Vsak član se ima izkazati s svojo legitimacijo.

Prihodnja seja se vrši v pondeljek, dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v Delavskem domu na Turjaškem trgu.

Na dnevnem redu je:

»Stanovanjsko vprašanje in stanovanjsko-gradbena akcija.«

Sodrugi, udeležujte se redno in polnoštevilno teh sej!

Vsi pevski odseki »Svobode« in delavska pevska društva, ki mislijo sodelovati na II. vsedelavskem zletu v Mariboru pri sprejemu gostov na kolodvoru s pesmama »Socialistična koračnica« (ne »Vzbujenje duhov«, kakor je bilo preje objavljeno) in »Naprej« naj se takoj obrnejo na podružnico »Svobode« v Mariboru, da jim pošlje partiture za te dve pesmi. Zadnji čas je, da se pripravite za II. vsedelavski zlet v Mariboru. Prijave sprejema centralno tajništvo »Svobode«, Ljubljana, Židovska ulica 1, I. nadstropje, do 18. t. m. Na poznejše se ne bomo ozirali. Udeleženci naj zahtevajo poleg zletnih izkaznic tudi izkaznice za obed. Oni, ki reflektirajo na skupni obed, naj do 18. t. m. naznanijo, koliko želijo izkaznic za obed. En obed stane 15 Din. Denar je poslati naprej. Na prijave brez denarja se ne oziramo, kakor tudi ne na poznejše prijave. Zletna izkaznica stane 6 Din in velja za vse prireditve v Mariboru. Vstopnico za vožnjo je treba posebej kupiti. Naznanjamo, da bomo lahko preskrbeli posebni vlak, če se do 18. t. m. prijavi zadostno število udeležencev. V ugodnost prijavljencev je, da se takoj prijavijo. Glede odhoda vlakov, hrane ni stanovanja še pravočasno objavimo.

Vsedelavski zlet v Mariboru.

Vse, ki se zleta nameravajo udeležiti, opozarjamo, da je zadnji čas za prijavo do 25. t. m. Sprejema jih centralno tajništvo »Svobode« v Ljubljani. Izkaznica za polovično vožnjo po južni železnici stane Din 6.— in velja obenem za vse prireditve za časa zleta v Mariboru. Obenem z zletno izkaznico naj vsak naroči tudi izkaznico za obed. Ta stane Din 15.—. Denar je vposlati za izkaznico za obed v naprej. — Vsak udeleženec kupi pri vstopni postaji pri blagajnici celo enosmerno vozno karto in da tam zletno izkaznico in vozno karto žigosati z mokrim postajnim dnevnim žigom. Tako žigosana karta velja v zvezi z izkaznico tudi za povratno vožnjo. Vozno karto je plačati na kolodvoru pri blagajnici posebej. Prekinjenje vožnje ni dopustno. Vstopnica velja od 30. junija do 2. julija t. l.

Obenem pozivljamo vse pevce, da se najkasneje javijo do sobote 23. t. m.

Izjava.

HRASTNIK. Podpisani naznanjam tem potom sodrugom trboveljske občine, da nisem identičen z imenom Franc Kovač, rudar, katero ime prinaša »Jutro« z dne 18. junija t. l. med novoimenovanim gerentskim sosvetom za trboveljsko občino.

Meni je cela zadeva popolnoma neznana in nisem nikdar govoril niti z enim članom radikalne stranke.

Sem trboveljski občan, imam pravico voliti in izvoljen biti in ne odrečem, da ne bi sprejel tega mesta, ČE BI ME SODRUGI IZVOLILI, NIKDAR pa ne bom na predlog kakega prodanega politika sedel v občinskem svetu med izdajalci proletarijata.

Hrastnik, 18. junija 1923.

Fr. Kovač, rudar.

DELAVCI IN DELAVKE KAMNIKA. V nedeljo prispe z jutranjim vlakom delavska mladina Zagorja, Ljubljane in Trbovelj, da deli skupno z nami nekaj navdušenih in veselih uric v Bistrici. Dolžnost naša je, da jih dostojno dočakamo. Zato vsi proletarci in proletarke Kamnika k sprejemu in izletu.

Iz upravništva.

Vsled tehničnih težkoč in ker je 28. VI. praznik Vidovdan in 29. praznik Sv. Peter in Pavel, smo izdali to številko na šestih straneh, vsled česar odpade izid »Strokovne Borbe« na 30. VI. Ta številka velja za 23. in 24., da bodo naročniki odškodvani izide tudi prihodnja številka na šestih straneh.

V 21. številki je tiskarski škrat potvoril zmisel zadnjega odstavka »Iz uredništva in uprave« in napisal, da bomo ustavili list vsem, ki niso člani naših strokovnih organizacij. Pravilno bi se moral ta stavek glasiti, da bomo ustavili list onim, ki doslej niso poravnali naročnine in da naj oni, ki so zavrgli položnice zahtevajo pismeno druge, da ne bodo imeli nepotrebnih stroškov s poštnimi nakaznicami.

IZ UREDNIŠTVA.

Alojz in Ivan Ravnikar, Alojz in Jože Miklavčič, Guzaj Jože in Jože Zidar niso naši dopisniki iz Zagorja. To povemo tistim gospodom, ki jih po nepotrebnem šikanirajo.

Lastnik: Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij za Slovenijo.
Odgovorni urednik: Ivan Baznik.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.